

INTEGRAAL HUISVESTINGSPLAN ONDERWIJS 2018-2025

Gemeente Helmond | juni 2017

Gemeente Helmond

Inhoudsopgave

Voorwoord	4	Bijlagen	31
AMBITIE OHS	5	I. VERANTWOORDELIJKHEDEN, TAKEN & BEVOEGDHEDEN	32
1. INLEIDING	6	II. LEERLINGPROGNOSES 1-10-2015 VS 1-10-2016	33
1.1. AANLEIDING & DOEL	6	III. VOORZIENINGEN BEWEGINGSONDERWIJS	34
1.2. WERKWIJZE & UITGANGSPUNTEN IHP	6	IV. GEBOUWENBESTAND	35
2. VERANTWOORDELIJKHEIDSVERDELING	7	V. VERTALING UITGANGSPUNTEN OHS	37
3. DE CONTEXT, KNELPUNTEN EN PRIORITERING	8	VI. PRIORITERING: STOPLICHTMODEL	39
3.1. CONTEXT	8	VII. VISIE SCHOOLBESTUREN MIERLO HOUT EN RIJPELBERG	42
3.2. ERVAREN KNELPUNTEN	10	VIII. STICHTINGSKOSTEN: NORM VS. BOUWKOSTEN	44
3.3. PRIORITERING	11	IX. SCHEMA: TERUGGAVE/ONDERHOUD SCHOOLGEBOUW	45
4. ACTIEPLAN	12	Stroomschema overdracht schoolgebouwen	48
4.1. DUURZAME EN GEZONDE SCHOLEN	13		
4.2. ONDERZOEK REGIE ONDERHOUD	14		
4.3. PRIMAIR ONDERWIJS - KORTE TERMIJN (2017 – 2021)	15		
4.4. PRIMAIR ONDERWIJS - MIDDENLANGE TERMIJN (2021 – 2025)	20		
4.5. PRIMAIR ONDERWIJS - LANGE TERMIJN (2025 E.V.)	23		
4.6. VOORTGEZET ONDERWIJS	24		
4.7. SPECIAAL ONDERWIJS	25		
5. FINANCIEN	27		
6. COLOFON	29		

VOORWOORD

*Als de wind van verandering waait,
bouwen sommigen mensen muren
en anderen windmolens ' (chinees gezegde)*

Beste mensen,

Wat een mooi proces hebben we met z'n allen doorlopen!

Als schoolbesturen hebben jullie laten zien dat we in gezamenlijkheid de uitdaging voor goede onderwijshuisvesting op kunnen pakken. En dat gaat over meer dan (eigen) stenen. Dat gaat over visie, over onderwijs vernieuwende concepten, over duurzame en gezonde scholen. Over samenwerking onderling. Over ambities en dromen voor onze kinderen.

Inspirerend onderwijs is onbetaalbaar; daarmee bedoel ik dat een blits gebouw slechts een lege huls is als de passie ontbreekt. Uiteindelijk staat en valt het onderwijs met gedreven leerkrachten. Gelukkig zorgen jullie daarvoor!

Wij als gemeente hebben de taak om met gemeenschapsgeld jullie als schoolbesturen zo goed mogelijk te faciliteren. Ruim 14 miljoen willen we de komende 4 jaar investeren. We staan voor uitdagingen. Minder kinderen, teveel schoolgebouwen, maar soms ook ruimtegebrek. En natuurlijk de trend dat alle problemen die onze jongeren ervaren het liefste opgelost moeten worden op de vindplaats; op school dus... Dat is een onmogelijke opgave. Toch ben ik ervan overtuigd dat we elkaar nog veel meer kunnen versterken. Om samen inhoud te geven aan “Betekenisvol leren en leven”. Zodat onze jongeren na hun schooltijd **meedoen** in de maatschappij, financieel kunnen **rondkomen** en beseffen dat **vooruitkomen** gepaard gaat met verantwoordelijkheid willen dragen.

We gaan ieder jaar inzoomen op een specifieke wijk in Helmond waar de actualiteit van deze vraagstukken het meest dringend is.

Ik ben ervan overtuigd dat met zulke betrokken schoolbesturen, met onze ambtenaren en met onze gemeenteraad dat gaat lukken!

Hartelijke groet,

Margreet de Leeuw-Jongejans
Wethouder Jeugd, Onderwijs en Gezondheid

AMBITIE OHS

De afgelopen jaren is de context van het onderwijs sterk veranderd. Binnen het onderwijs spelen diverse ontwikkelingen: Het aantal leerlingen neemt af, passend onderwijs is ingevoerd, onderwijsconcepten zijn vernieuwd en de wetgeving ten aanzien van de verantwoordelijkheid voor het onderhoud buitenzijde is per januari 2015 veranderd. Deze en andere veranderingen vragen om een IHP met een visie en duidelijke kaders voor de toekomst.

Elk kind verdient kwalitatief goed en zo thuisnabij mogelijk onderwijs in een goed schoolgebouw. De leden van OHS voelen zich, als partner van de gemeente, medeverantwoordelijk voor de realisatie hiervan. Daarbij maken we nadrukkelijk de verbinding tussen gebouw en inhoud. Goede gebouwen zijn een middel om het eigenlijke doel, goed en eigentijds onderwijs, te bereiken.

Dit IHP geeft een overzicht van de stand van zaken op hoofdlijnen per wijk en een aantal mogelijke oplossingsrichtingen die, o.b.v. goede inhoudelijke planvorming, verder worden ingevuld en uitgewerkt. Middels deze ambitieparagraaf verbinden we dit IHP nadrukkelijker aan de inhoud. De uitgangspunten zoals nu opgenomen zijn leidend bij het bepalen van uiteindelijke oplossingsrichtingen. Naast het procesmatige kader in het IHP, presenteren we daarmee tevens een inhoudelijk kader.

De volgende uitgangspunten komen daarvoor, in onze ogen, in aanmerking:

- **0-op-de-meter in 2020**: Bij nieuw- en verbouw worden, daar waar mogelijk, maatregelen getroffen om duurzaamheid te verhogen en energieverbruik te verminderen.
- Gemeente en onderwijs trekken op als **partners**. Dit is zowel inhoudelijk, organisatorisch als in de huisvesting. Samen wordt gekeken naar de financiële gevolgen (bijv. cofinanciering en het benutten van externe fondsen/ subsidiemogelijkheden).
- Kinderen krijgen de kans om zich vanuit **een doorgaande lijn en in pedagogisch krachtige omgeving te ontwikkelen**. Kansen om door te ontwikkelen tot een Integraal Kind Centrum of Integraal Kind/Ouder Centrum worden benut en waar mogelijk gecreëerd.
- **Gelijkwaardigheid** in (technische) kwaliteit en in beschikbare voorzieningen wordt nagestreefd. Huisvesting is een continu proces. Planvorming hierover start met afspraken hoe we in Helmond omgaan met schoolgebouwen van 40 jaar en ouder.
- Oplossingen voor **(tijdelijke) capaciteitsproblemen** worden éérs gezocht binnen het **huidige bestand**. Uitruil van schoolgebouwen, deelgebruik, het overstijgen van wijkgrenzen of opdelen van voorzieningen zijn daarbij nadrukkelijk in beeld.
- Om onderwijs **ondernemend** vorm te geven wordt, met de gemeente als nadrukkelijke partner, waar nodig gezocht naar ruimte in wet- en regelgeving. Zo zal het koppelen van publieke en private middelen vragen om ruimte in (gemeentelijke) regelgeving.
- **Ondernemerschap** mag leiden tot profilering maar kent zijn grenzen.
- **Solidariteit** leidt ertoe dat daar waar zich knelpunten voordoen, die in het licht van de **gezamenlijkheid** worden opgelost. De primaire verantwoordelijkheid ligt bij de betreffende besturen, oplossingsrichtingen worden besproken binnen OHS en consequenties van de gekozen oplossing worden gezamenlijk gedragen.

1. INLEIDING

1.1. AANLEIDING & DOEL

Gemeenten en schoolbesturen hebben een gedeelde verantwoordelijkheid ten aanzien van de huisvesting van leerlingen. De verantwoordelijkheden zijn vastgelegd in de WPO, WEC en WVO. In de Verordening voorzieningen onderwijshuisvesting wordt nader vormgegeven aan de wettelijke rechten en plichten. In Helmond worden deze vertaald in een beleidsrijk Integraal Huisvestingsplan. Het laatste IHP gold voor de periode 2007-2015.

Gemeente Helmond en de Helmondse schoolbesturen (hierna: OHS) hebben ook voor de komende periode ambities op het gebied van onderwijshuisvesting: duurzaamheid van de onderwijsgebouwen, functionele geschiktheid én een gelijkwaardige plek voor elke leerling. Dit is ingegeven door de lokale en landelijke ontwikkelingen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de toenemende leeftijd van de schoolgebouwen en de daar bij horende veroudering van de gebouwen, de daling van het aantal leerlingen en de toenemende leegstand. Landelijk is in 2016 een motie aangenomen in de Tweede Kamer dat gemeenten opdraagt een expliciete uitspraak te doen over de toekomst van schoolgebouwen ouder dan 40 jaar.

Met dit IHP stellen gemeente en schoolbesturen zich tot doel toekomstbestendige onderwijshuisvesting te realiseren. Toekomstbestendige onderwijshuisvesting past bij het huidige en toekomstige aantal leerlingen, past bij de onderwijsinhoudelijke ambities én binnen de beschikbare financiële middelen. Dit IHP stelt kaders vast waarbinnen verdere inhoudelijke planvorming nadrukkelijk de ruimte krijgt: schoolbesturen en gemeenten gaan in de planvorming rekening houden met o.a. wensen vanuit de wijk.

1.2. WERKWIJZE & UITGANGSPUNTEN IHP

Op basis van kwalitatieve gegevens en de beschikbare kwantitatieve gegevens is de context met knelpunten geschetst. Hierin is gebruik gemaakt van:

- Leerlingenprognoses 2016 - 2036 (gebaseerd op teldatum gegevens 1 oktober 2015), Onderzoek en Statistiek, Gemeente Helmond.
- De Verordening huisvesting onderwijsvoorzieningen Helmond 2015, daar waar het gaat om de normatieve vaststelling van de ruimtebehoefte van de scholen.
- Normatieve bedragen voor nieuwbouw op basis van de VNG-norm, aangevuld met recente bouw prijzen van BouwkostenKompas.nl.
- De gezamenlijk vastgestelde BVO's van de schoolgebouwen (2015).

De ambities van gemeente en OHS leiden tot een prioritering in dit IHP. Deze prioritering wordt gecombineerd met de huisvestingsbehoefte en vertaald naar scenario's en oplossingsrichtingen in de vorm van een actieplan. Er worden concrete voorstellen gedaan voor de komende vier jaar (2017 – 2021) en op hoofdlijnen voor de jaren daarna (2021 e.v.). De ontwikkelde voorstellen zijn tot stand gekomen in overleg met OHS en de gemeente. De scenario's geven richting aan planvorming. Tijdens planvorming worden de plannen inhoudelijk verscherpt en de financiële consequenties helder. Op basis hiervan worden definitieve keuzes gemaakt. Bij de planvorming zal nadrukkelijk aandacht zijn voor de ontwikkeling van onderwijsconcepten die aansluiten bij de strategische agenda 2016-2020 van de Gemeente Helmond. Te denken valt aan concepten die bijdragen aan gezonde inwoners die deelnemen aan de sociale stad Helmond.

2. VERANTWOORDELIJKHEIDSVERDELING

Samenwerking tussen gemeente en schoolbesturen is noodzakelijk om te komen tot een toekomstbestendige voorzieningenstructuur. Sommige verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden zijn wettelijk vastgelegd, anderen worden in dit IHP gezamenlijk vormgegeven.

In de huidige verantwoordelijkheidsverdeling is de gemeente verantwoordelijk voor: voorzieningen (vervangende) nieuwbouw, uitbreidingen, herstel en eerste inrichting én voor de voorzieningen bewegingsonderwijs voor buitenonderhoud, aanpassingen van gymnastieklokalen en klokuren. Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor het volledige onderhoud¹ (binnenkant en buitenkant), de instandhouding van het gebouw ('goed huisvaderschap') en de vervanging van de eerste inrichting. Een gedetailleerder overzicht is toegevoegd als bijlage (Bijlage I). Gemeente en schoolbesturen hebben een gedeelde verantwoordelijkheid als het gaat om de kwaliteit van de schoolgebouwen. Vervangende nieuwbouw is een verantwoordelijkheid voor de gemeente. Renovatie gaat uit van een gedeelde verantwoordelijkheid van gemeente én schoolbestuur.

In Helmond is de ambitie om gezamenlijk tot een toekomstbestendig IHP te komen, waarin bij een keuze voor renovatie of (vervangende) nieuwbouw ook uitgegaan wordt van cofinanciering. Bovendien wil OHS onderzoeken of de gemeente het onderhoud goed en kostenconcurrerend kan uitvoeren. Dit is ingegeven door het gedeeld eigendom van schoolgebouwen: schoolbesturen zijn juridisch eigenaar, gemeente is economisch eigenaar. Doordat de gemeente economische eigenaar is komen schoolgebouwen bij einde gebruik terug naar de gemeente. Hiervoor is een procedure beschreven in de wet; zie hiervoor Bijlage IX. Voor de MFA's in Helmond zijn al afspraken gemaakt.

Cofinanciering

In principe heeft het PO een investeringsverbod. Schoolbesturen mogen de lumpsummiddelen van het Rijk slechts aanwenden voor die zaken waarvoor de middelen zijn bedoeld (o.a. artikel 148, WPO). Echter, cofinanciering is mogelijk voor investeringen in huisvesting die bovenop een bepaald basisniveau komen, die binnen afzienbare termijn door het schoolbestuur worden terugverdiend én die passen binnen de vermogenspositie van het schoolbestuur. De wet- en regelgeving verhindert nu nog de mogelijkheden om gezamenlijk, met de inzet van ieders financiële mogelijkheden, eerder te komen tot de keuze voor vervangende nieuwbouw. Opgespaarde middelen mogen niet in vervangende nieuwbouw worden geïnvesteerd. Terwijl overduidelijk is dat een schoolbestuur zowel inhoudelijke als ook financiële voordelen heeft indien eerder gekozen wordt voor vervangende nieuwbouw. In een voorstel van de PO-raad, de VO-raad en de VNG wordt dan ook voorgesteld het investeringsverbod op te heffen. Tot het zover is, dienen schoolbesturen en gemeenten hier gezamenlijk afspraken over te maken.

¹ Dit is de situatie per 1-1-2015 waarbij schoolbesturen ook verantwoordelijk zijn geworden voor het buitenonderhoud en aanpassingen.

3. DE CONTEXT, KNELPUNTEN EN PRIORITERING

Helmond is een levendige gemeente met een pluriform onderwijsaanbod. In dit hoofdstuk wordt een toelichting gegeven op de context, ervaren knelpunten en de wijze van prioritering.

3.1. CONTEXT

Gemeente Helmond is, samen met de schoolbesturen, verantwoordelijk voor de huisvesting van ruim 15.000 leerlingen in:

	Scholen	Locaties	Besturen/Stichtingen
(S)BO	28	32	9
VO	1	3	1
(V)SO	4	4	3

Een tweetal scholen zijn door gedecentraliseerd. Deze scholen zijn niet meegenomen in bovenstaande tabel en worden niet meegenomen in planvorming, met uitzondering van planvorming rondom duurzame en gezonde scholen. Het betreft de scholen van Ons Middelbaar Onderwijs (OMO) sinds 2000 en VSO De Zwengel sinds 2010.

Kwaliteitsslag IHP 2007-2015

Het voorgaande IHP, met de looptijd 2007-2015, heeft geleid tot een flinke kwaliteitsslag van de onderwijshuisvesting in Helmond. Er is ruim 30 miljoen geïnvesteerd, in onder andere nieuwbouw voor de scholen Mondomijn, Westwijzer en Mozaïek, uitbreiding van De Hilt en Jan van Brabant en verwijdering van de gedateerde noodlokalen. Kortom, de schoolgebouwen in Helmond zijn kwalitatief goed.

Leerling ontwikkeling

De gemeente Helmond stelt elk jaar een leerlingenprognose op. In deze leerlingenprognose wordt rekening gehouden met lokale ontwikkelingen zoals woningbouwplanning. De huidige leerlingenprognoses zijn gebaseerd op de leerling telling van 1 oktober 2015. Mei 2017 wordt de nieuwe leerlingenprognose verwacht. De voorliggende scenario's zullen geactualiseerd worden op basis van deze prognose².

Helmond is een van de krimpregio's van Nederland. De verwachte krimp in het primair onderwijs is gemiddeld 16 %, in het voortgezet onderwijs 17 %. Ook in het (V)SO wordt krimp verwacht. Met betrekking tot het (V)SO wordt aangegeven dat het ingewikkeld is om deze leerlingenaantallen te voorspellen. Rijksbeleid, Passend Onderwijs en keuzes van de samenwerkingsverbanden zijn van grote invloed op de omvang van het (V)SO.

Bewegingsonderwijs

Op basis van de 1 oktobertelling wordt het aantal uren bewegingsonderwijs bepaald. In Helmond zijn meerdere gymzalen en sporthallen die gebruikt worden door het onderwijs. Er zijn ook scholen die beschikken over een eigen gymzaal, hiervoor kunnen aanvragen onderhoud gedaan worden (zie voor het overzicht van locaties Bijlage III). De gymroosters worden opgesteld door de gemeente. Er wordt gerekend met een capaciteit van 40 uur per locatie per week.

² Als bijlage II is een overzicht toegevoegd met de leerlingentelling 1-10-2015 en 1-10-2016.

Gebouwenbestand

Van de 39 schoollocaties in Helmond is 46% van de gebouwen 40 jaar en ouder. Het gebouwenbestand van de scholen in Helmond is opgenomen als bijlage (zie hiervoor Bijlage IV³). Alle scholen, en daarmee ook de scholen van 40 jaar of ouder, krijgen een plek in het actieplan; waarbij gestreefd wordt naar gelijkwaardige huisvesting voor alle leerlingen in Helmond. Er wordt een wel afgewogen keuze gemaakt tussen (ver)nieuwbouw, renovatie en/of verduurzaming van de gebouwenportefeuille, waarin zowel inhoudelijke ambities alsmede financiële doorrekeningen meegenomen worden. De genoemde BVO's betreft de beschikbare ruimte, niet de ruimtebehoefte.

OHS en commissie Huisvesting

De schoolbesturen zijn verenigd in het Overleg Helmondse Schoolbesturen (OHS). Het OHS heeft een tiental uitgangspunten geformuleerd die voor het onderwijs en de huisvesting relevant zijn. Deze uitgangspunten zijn opgenomen in Kader 1 (zie bijlage V voor de vertaling van de uitgangspunten in dit IHP). Ambitie is om met ingang van het nieuwe IHP een commissie onderwijshuisvesting op te stellen, waarin een vertegenwoordiging van OHS samen met de gemeente zicht houdt op de huisvestingsvraagstukken en de uitvoering van het IHP.

³ Naast algemene gegevens zoals adres, wijk (voor het primair onderwijs), bestuur, aantal m² BVO, bouwjaar, de aanwezigheid van een voorziening bewegingsonderwijs en type locatie (hoofdlocatie (H); dislocatie (D); -nevenvestiging (N); permanente bouw (P); semi-permanente bouw (S-P)) wordt ook aangegeven welke school in aanmerking komt voor een duurzaamheidsscan.

Kader 1 - Uitgangspunten onderwijshuisvesting OHS

Inhoud:

1. Ontwikkeling naar IKC's (Integrale Kindcentra c.q. integrale voorzieningen)
2. Ruimte voor ondernemen en daarbij in beeld brengen van de huisvestingsconsequenties van samenwerking met peuterspeelzalen, buitenschoolse kinderopvang en andere ketenpartners voor Kindcentra.
3. Goede bereikbaarheid en nabijheid van zorgvoorzieningen in het kader van Passend Onderwijs. Elke leerling een passende plek in Helmond.
4. Beschikbaarheid van accommodaties voor bewegingsonderwijs.

Resultaat:

5. Helderheid in verantwoordelijkheid van de gemeente, de besturen en in de samenwerking tussen beiden.
6. Een goed spreidingsbeleid waarbij ouders iets te kiezen hebben, met huisvesting van gelijkwaardige kwaliteit.
7. Realiseren van duurzaamheid in gebouwen met een goed/gezond binnenklimaat.
8. Leegstand terugdringen door passende maatregelen.
9. Bestuurlijke oplossingen zoeken voor knelpunten zoals Mierlo-Hout en De Rijpelberg (en mogelijke andere).
10. Onderhoud goed en kostenconcurrerend realiseren door dit uit te besteden aan de gemeente (vastgoed) als partner (immers gemeente heeft als economisch eigenaar belang bij goed onderhoud).

3.2. ERVAREN KNELPUNTEN

De volgende knelpunten zijn geïdentificeerd:

1. ‘Reguliere’ vernieuwing van de huisvestingsportefeuille:

Ruim 46% van de schoolgebouwen zijn 40 jaar of ouder en een aantal schoolgebouwen naderen de 40 jaar. Niet alle schoolgebouwen zijn gerenoveerd. Dat kan wijzen op functioneel en technisch gedateerde schoolgebouwen. Middels vernieuwing van de huisvesting in de vorm van vervangende nieuwbouw of renovatie wordt toegewerkt naar het gewenste resultaat: ‘huisvesting van gelijkwaardige kwaliteit’. Tijdens de planvorming wordt een verantwoorde keuze gemaakt tussen renovatie/nieuwbouw, op basis van een kosten en batenanalyse. Daarnaast zijn er nog enkele noodlokalen aanwezig die verwijderd moeten worden vanwege het behalen van de maximale levensduur.

2. Ruimtebehoefte:

- In het (S)BO is op korte termijn sprake van een dringende ruimtebehoefte voor de scholen OBS 't Hout (toekenning programma 2017) en ervaren ruimtebehoefte op OBS De Straap (huur van aanvullende ruimte in wijkhuis De Brem sinds augustus 2016). Tevens verwacht Mondomijn een tekort aan ruimte (voor +/- 70-80 verwachte leerlingen met ingang van schooljaar 2017/2018; resulterend in +/- 200 leerlingen in 2020). Een aantal scholen geven aan ruimte te missen voor het uitbreiden van hun activiteiten richting een IKC.
- In het VO is sprake van een ruimtebehoefte voor het Jan van Brabant vestiging Deltaweg. Hierin is voorzien bij de toekenning van een uitbreiding via het Programma 2017 en een aanvullende aanvraag voor het Programma 2018. Daarnaast ervaart Jan van Brabant een ongelijkwaardige huisvestingssituatie in vergelijking met OMO, voor wat betreft de huisvesting aan de Molenstraat. In het VO wordt eveneens gewerkt aan een voortgezet onderwijsvertaling voor het Mondomijn onderwijsconcept.

- In het (V)SO leidt het moeilijk te prognosticeren leerlingenaantal tot een onduidelijk in te schatten behoefte voor de langere termijn. Een tekort aan ruimte heeft ertoe geleid dat zowel VSO de Korenaer als De Taalbrug een verzoek tot uitbreiding voor het Programma 2018 heeft ingediend. Tevens heeft de VSO een minder ideale locatie; in tegenstelling tot de geldende normering wordt gewerkt met grotere groepen en er is geen aula aanwezig op de huidige locatie. En ook geen gymvoorziening nabij (zie hieronder).
- Voor wat betreft bewegingsonderwijs neemt de druk op de Veka sporthal toe door groei bij Jan van Brabant (locatie Deltaweg) en De Zwengel. Afhankelijk van het aantal leerlingen (in- en uistroom) wordt bekeken of de druk behouden blijft of dat deze afzwakt. Ook is sprake van de afwezigheid van een voorziening voor bewegingsonderwijs nabij VSO De Korenaer, waardoor er sprake is van een grote loopafstand (+/- 20 min). Met het oog op de doelgroep (Cluster 4) die gebaat is bij meerdere malen in de week bewegingsonderwijs in kortere tijdsblokken, én de verloren lestijd, is dit een onwenselijke situatie.

3. Duurzaamheidsscan:

Het verduurzamen van onderwijshuisvesting is als ambitie opgenomen in het Programma Duurzaamheid van de gemeente Helmond en wordt vertaald naar planvorming in dit IHP.

4. Leegstand:

Een aantal scholen heeft normatieve leegstand. Normatieve leegstand hoeft niet automatisch te betekenen dat de ruimte niet wordt gebruikt, echter ontvangen de scholen geen instandhoudingsvergoeding voor deze vierkante meters. Met het oog op het krimpende leerlingenaantal kunnen de kosten voor vierkante meters oplopen. In combinatie met mogelijk oudere schoolgebouwen is dit een flinke kostenpost voor schoolbesturen.

3.3. PRIORITERING

Het gebouwenbestand is gescoord op vier aspecten (zie bijlage VI):

1. De leeftijd van het gebouwenbestand i.c.m. uitgevoerde renovaties/verbouwingen.
2. Het leerlingenaantal en de verwachte leerlingen daling.
3. De beschikbare capaciteit en normatieve overcapaciteit
4. De verwachte onderhoudskosten op basis van onderhoudsplannen

Op basis van deze toetsing is de prioritering zoals gehanteerd in het Actieplan tot stand gekomen. Op deze manier wordt een antwoord gegeven op vraagstukken rondom reguliere vernieuwing, de ruimtebehoefte en duurzaamheidsambities. Tevens wordt rekening gehouden met gemeentelijke ambities t.a.v. maatschappelijke aandachtsgebieden en wijken. De context, ervaren knelpunten en prioritering wordt visueel weergegeven op de volgende pagina.

4. ACTIEPLAN

In samenwerking met het OHS zijn ambities benoemd waardoor prioriteiten gesteld kunnen worden. Daaruit volgt een actieplan: voor het BO per wijk, voor het SBO, VO en VSO stadsbreed.

Op basis van de gestelde ambities en verantwoordelijkheden, streven de gemeente en schoolbesturen naar toekomstbestendige scenario's voor Helmond. In dit actieplan gaan we in op:

- Duurzame en gezonde scholen.
- Onderzoek naar regie van onderhoud.
- Wijkgerichte scenario's voor primair onderwijs voor de korte, middellange en lang termijn.
- Scenario's voor voortgezet onderwijs.
- Scenario's voor (voortgezet) speciaal onderwijs.

Scenario's
Scenario's voor de kortere termijn zijn gedetailleerd uitgewerkt. De financiële aanvraag geldt voor de periode 2018-2021 en maakt inzichtelijk welk bedrag vanuit de gemeentelijke begroting gereserveerd is. Er is nog géén rekening gehouden met beschikbare vormen van cofinanciering etc., dit is afhankelijk van enerzijds doelstellingen, anderzijds planvorming. De tijd zal leren wat passend is voor de wijken die later op de planning staan, waarna ook hiervoor een passende financiële vertaling wordt gemaakt.

In de scenario's wordt gesproken over uitbreiding, renovatie en verduurzaming. Uitgangspunt is dat wanneer er sprake is van uitbreiding of renovatie, er altijd ook sprake is van verduurzaming.

Van visie naar vorm
Verschillende ontwikkelingen leiden tot andere en nieuwe onderwijsconcepten en een andere functie van de school. Dit maakt een school veelal breder dan alleen een locatie met onderwijsfunctie. Door de ruimte voor verdere inhoudelijke verdieping die wordt gecreëerd in dit IHP is het aan iedere school om hier een eigen invulling aan te geven. De inhoudelijke invulling zal ook andere eisen stellen aan de gebouwelijke omgeving. Daarbij moet o.a. gedacht moet worden aan elementen als:

- Maximale flexibiliteit als ondersteuning voor samenwerking.
- Mogelijke behoefte aan andere ruimtelijke indeling (bijv. het loslaten van klassikaal onderwijs of projectmatig werken).
- Toegang en ruimte voor passend onderwijs.
- Duurzaamheid en een goed leerklimaat.
- De wijk moet letterlijk de school in kunnen komen;
 - Openstelling voor avondgebruik gebruik door derden en consequenties daarvan; o.a. aansprakelijkheid, gebruikerskosten, allocatie.
 - Een gebouw waarin verschillende partners een plek hebben zodat er een meerwaarde ontstaat voor het kind zonder dat het een bedrijfsverzamelgebouw wordt. Dit kan vragen om flexibiliteit in wet- en regelgeving/toezichtkaders.

De schoolbesturen zullen initiatief nemen voor inhoudelijke uitwerking van de scenario's. De nieuw op te richten Commissie onderwijshuisvesting houdt zicht op huisvestingsvraagstukken en de uitvoering van het IHP. Aanvullende ruimtebehoefte voor extra activiteiten in een onderwijsgebouw (door OHS “ondernemingsruimte” genoemd) is in principe geen verantwoordelijkheid van de gemeente. Een duurzame oplossingsrichting dient gevonden te worden in de betreffende wijken en in samenwerking met de daar aanwezige scholen (gezamenlijke school bestuurlijke oplossingen) en/of maatschappelijke partners en het maatschappelijk vastgoed. Dit is in lijn met de visie op IKC's zoals opgesteld door de gemeente (IKC's vanuit een netwerkperspectief). Schoolbesturen kunnen hiervoor zelf op zoek te gaan naar externe investeerders. De gemeente streeft wel naar het waarborgen van gelijke huisvesting voor alle schoolbesturen. Hierbij staat de gemeente ervoor open om te faciliteren tijdens de planvorming. Ook kan gedacht worden aan het realiseren van ambities in combinatie met verduurzaming en groot onderhoud.

4.1 DUURZAME EN GEZONDE SCHOLEN

Doel	1. Uitvoeren van een energiescan 2. Uitvoeren van maatregelen op gebied van duurzaamheid en gezondheid
Waar	+/- 40 schoolgebouwen incl. voorzieningen bewegingsonderwijs
Wanneer	1. 2017 2. 2018 e.v.
Financieel	1. €80.000,- uit Programma Duurzaamheid 2. N.t.b.; afhankelijk van planvorming; Cofinanciering
Wie	Gemeente Helmond i.s.m. OHS

Toelichting
De gemeente Helmond heeft duurzaamheid hoog in het vaandel staan. Om die reden laat de gemeente op alle scholen een energiescan uitvoeren. Op basis van deze energiescan wordt voor de scholen en de gemeente inzichtelijk waar mogelijkheden liggen ten aanzien van het verduurzamen van de onderwijshuisvesting in Helmond. De energiescan (‘een uitgebreidere energiescan incl. maatwerk’) omvat een volledige scan van het gebouw en een omschrijving van maatregelen inclusief terugverdiendtijd. Zowel gemeente als schoolbesturen hebben een verantwoordelijkheid betreffende het aanleveren van informatie. Bouwtekeningen etc. komen, indien beschikbaar, van de gemeente. Vanuit schoolbestuurlijke administratie zijn zaken als energienota's noodzakelijke input voor de scans.

Investeringskosten

Vooralsnog wordt gerekend met een energiescan voor 40 schoolgebouwen, waarvan een kwart inclusief een voorziening bewegingsonderwijs. Een eerste financiële indicatie is een bedrag van €2.000,- per schoolgebouw, een totaal van €80.000,-. Kosten voor maatregelen die voortkomen uit de energiescans zullen via cofinanciering gerealiseerd kunnen worden daar waar het gecombineerd kan worden met groot onderhoud. Tevens wordt hiervoor gekeken naar diverse financieringsmogelijkheden (crowdfunding, GreenDeal, GreenChoice).

4.2. ONDERZOEK REGIE ONDERHOUD

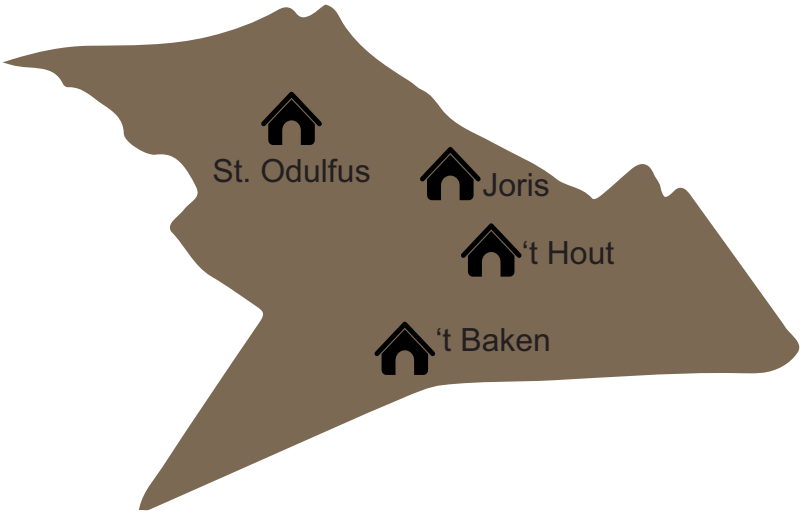
Doel	OHS wil onderzoeken of de gemeente het onderhoud goed en kosten concurrerend kan uitvoeren.
Waar	+/- 35 schoolgebouwen incl. voorzieningen bewegingsonderwijs
Wanneer	2017
Financieel	N.t.b.
Wie	Gemeente Helmond i.s.m. OHS

OHS wil onderzoeken of de gemeente het onderhoud goed en kosten concurrerend kan uitvoeren. Gemeente Helmond stelt in samenwerking met de commissie huisvesting OHS een voorstel voor een samenwerkingsovereenkomst op. Deze wordt voorgelegd aan OHS. Vanzelfsprekend worden de reeds lopende afspraken gerespecteerd, denk daarbij aan de onderhoudscontracten aangaande de MFA's.

4.3. PRIMAIR ONDERWIJS - KORTE TERMIJN (2017 – 2021)

4.3.1 Mierlo-Hout

Doel	Terugdringen leegstand in de wijk Invullen ruimtebehoefte 't Hout (OBSh)
Hoe	1. Medegebruik 't Hout in Jorisschool (2017) 2. Uitbreiden en renoveren St. Odulfus (2019) Renoveren Joris (2019) Verduurzamen 't Hout (2019) 3. Teruggave 't Baken aan Gemeente (2020)
Wanneer	2018-2020
Financieel	€3,5 miljoen à €6 miljoen
Wie	Gemeente Helmond i.s.m. betrokken schoolbesturen

Toelichting

Mierlo-Hout krijgt de komende jaren te maken met toenemende leerlingendaling en daarmee toenemende leegstand. Bij handhaving van de huidige situatie zal er in 2030 sprake zijn van de leegstand van 1.400m2 (een school voor 240 leerlingen). In de wijk Mierlo-Hout bevinden zich vier basisscholen:

	M² BVO	Bouwjaar	Renovatie/verbouwing
St. Odulfus (QliQ)	1.890	1930	1954/1958/ 1979
Jorisschool (QliQ)	1.460	1965	2012
't Baken (QliQ)	1.423	1972	-
't Hout (OBSh)	2.061	2001	2010/ 2013

't Hout heeft een ruimtetekort en heeft in het Programma 2017 een uitbreiding toegekend gekregen. Met de schoolbesturen is overeengekomen dat twee scholen in drie gebouwen volstaat in Mierlo-Hout (zie bijlage VII). Daarbij worden de Jorisschool en 't Baken bij St. Odulfus gehuisvest en kan 't Hout uitbreiden naar het gebouw van de Jorisschool. Op deze manier wordt niet voor leegstand gebouwd en nemen exploitatiekosten voor de betrokken schoolbesturen af. Streven is dat het gebouw van 't Baken in 2019 terugkomt naar de gemeente en wordt herbestemd.

Investeringskosten

Voor Mierlo-Hout is het scenario van twee evenredige locaties financieel doorgerekend en geraamd op:

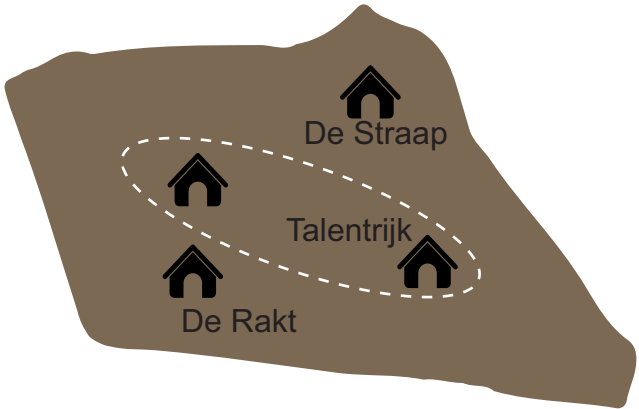
- Normvergoeding: circa € 3,5 miljoen (€ 2 miljoen St. Odulfus en € 1,5 miljoen 't Hout).
- BouwkostenKompas: circa € 6 miljoen.

In deze raming wordt uitgegaan van renovatie van de Jorisschool en verduurzaming van 't Hout, hoewel de ruimtebehoefte van OBSh geringer is dan de beschikbare capaciteit bij Joris. Een deel van een gebouw renoveren/verduurzamen en een deel niet is geen verantwoorde oplossing

4.3.2 Rijpelberg

Doel	Terugdringen leegstand in de wijk Invullen ruimtebehoefte De Straap (OBSh)
Hoe	1. Oplossen ruimtebehoefte De Straap (2017) 2. Onderzoek naar meest gewenste scenario (2017) 3. Uitbreiden en renoveren Talentrijk op 1 locatie (2019) 4. Renoveren(/verduurzamen) De Straap en De Rakt (2019)
Wanneer	2018-2020
Financieel	€ 4,4 miljoen tot €6,2 miljoen
Wie	Gemeente Helmond i.s.m. betrokken schoolbesturen

Toelichting

In de wijk Rijpelberg bevinden zich drie basisscholen:

	M² BVO	Bouwjaar	Renovatie/verbouwing
Talentrijk (QliQ)	1.392	1980	-
	1.199	1985	-
De Straap (OBSh)	1.467	1983	-
De Rakt (OBSh)	1.211	1985	-

Rijpelberg krijgt te maken met een leerlingendaling van 27% (van 760 leerlingen in 2016 naar 550 leerlingen in 2031). De leegstand in 2032 bedraagt ruim 1800 m² BVO, een school van +/- 320 leerlingen. De gebouwen van De Straap en De Rakt zijn in goede conditie. De Straap heeft het predicaat “Excellente school”. Omdat de school ruimtegebrek ervaart, huurt zij momenteel aanvullende ruimte in wijkhuis De Brem.

Er zijn vier scenario’s mogelijk in Rijpelberg, te weten:

- 1. **2 OBSh-scholen renoveren, 1 QLIQ-school renoveren en uitbreiden**
Dit scenario heeft de voorkeur bij beide schoolbesturen. QliQ kan Talentrijk verder ontwikkelen op één locatie en de twee onderwijskundig zeer verschillende scholen De Straap en De Rakt blijven gehandhaafd.
- 2. **2 OBSh-scholen renoveren, 1 QLIQ-school nieuwbouw**
Afhankelijk van financiële ramingen is het mogelijk voordeliger om nieuwbouw te realiseren i.p.v. renovatie en uitbreiding van Talentrijk.
- 3. **1 OBSh-school renoveren en uitbreiden, 1 QLIQ-school renoveren en uitbreiden**
Wederom kan, op basis van financiële ramingen en/of stedelijke overwegingen, het derde scenario als het meest wenselijk worden beschouwd – dit vraagt nader onderzoek.
- 4. **1 nieuwbouw school OBSh, 1 nieuwbouw school OLIQ**

Er zijn diverse voor/nadelen van de verschillende scenario’s, waarbij met name kosten en mogelijkheden in de wijk (bijv. ruimte op een kavel, samenwerking wijkvoorzieningen) bepalend zijn. In de planning dient rekening gehouden te worden met het gegeven dat renovatie/verduurzaming op kortere termijn kan plaatsvinden dan volledige nieuwbouw. Dit is met name afhankelijk van de planvorming die bij beide processen komt kijken. Afhankelijk van het scenario komen 1 of 2 gebouwen terug naar de gemeente. Ongeacht welk scenario gekozen wordt is het wenselijk om:

- a. Op korte termijn (schooljaar 2017/2018) het huisvestingsvraagstuk van De Straap op lossen door medegebruik in leegstand Talentrijk en/of wijkhuis de Brem.
- b. Volumeafspraken te maken in Rijpelberg, waarbij uit wordt gegaan van een omvang op basis van de basisgeneratie in Rijpelberg. De dan gerealiseerde capaciteit is bepalend voor de omvang van de scholen. Wanneer de capaciteit is bereikt wordt doorverwezen naar locaties elders.
- c. Een onderzoek te starten naar het meest wenselijke scenario.

Investeringskosten

Afhankelijk van de definitieve keuze vraagt de optimalisering van de huisvesting in Rijpelberg een investering van € 4,4 miljoen (Scenario 1) tot circa € 9 miljoen (Scenario 4) – op basis ramingsbedragen renovatie en nieuwbouwprijzen van het Bouwkompas. Op basis van de gesprekken met de schoolbesturen (niet wenselijk) en de financiële haalbaarheid (gering) is scenario 4 is niet meegenomen in de financiële berekeningen.

4.3.3 Brouwhuis

Doel	Onderzoek naar terugdringen leegstand Verwijderen van noodlokalen De Korenaar Verduurzaming panden i.c.m. groot onderhoud
Hoe	Planvorming in overleg
Wanneer	2017 (duurzaamheidsscan) 2018 (onderzoek, planvorming) 2019-2021 (uitvoeren)
Financieel	€1.500.000,- (indicatief)
Wie	Gemeente Helmond i.s.m. betrokken schoolbesturen

Toelichting

In de wijk Brouwhuis bevinden zich vier basisscholen:

	M² BVO	Bouwjaar	Renovatie/verbouwing
De Korenaar (QliQ)	1717	1972	2000
De Vlier (QliQ)	2.596	1988	2014
De Stroom (OBSh)	1.332	1987	2005
Montessorischool (MOZON)	1.100	1985	2011

Alle basisscholen laten een daling van het leerlingenaantal en een toenemende leegstand zien. Volgens de prognoses daalt het leerlingenaantal in Brouwhuis van circa 950 naar 700, waardoor een overcapaciteit van circa 2.830 m2 ontstaat (een overcapaciteit van een basisschool van 500 leerlingen). De prognoses van de Montessorischool laten geen daling zien.

De scholen in Brouwhuis zijn 30 tot 40 jaar geleden gerealiseerd. Alle scholen hebben te maken met hoge onderhoudskosten en dalende inkomsten als gevolg van leerlingenkrimp. Kortom, het is zeer wenselijk om te komen tot een toekomstbestendig plan om te anticiperen op deze trends. Vooralsnog zijn er geen concrete plannen voor de wijk. Alleen QliQ is voor De Korenaar een plan aan het ontwikkelen waarbij de noodlokalen verwijderd kunnen worden. Het is aan te bevelen om voor Brouwhuis te onderzoeken of een scholencarrousel tot de mogelijkheden behoort, zodat alle schoolgebouwen passen bij de onderwijskundige visie en de geprognosticeerde leerlingenaantallen. Een mogelijke scholencarrousel is een school bestuurlijke aangelegenheid.

Investering

Een indicatief bedrag voor verduurzaming van de benodigde vierkante meters komt op een totaal van €1.500.000,-.

4.3.4 Helmond-Oost

Doel	Verduurzaming panden i.c.m. groot onderhoud Mogelijke realisatie aanvullende ruimtebehoefte
Hoe	Planvorming in overleg
Wanneer	2017 (duurzaamheidsscan, planvorming) 2018 (uitvoeren)
Financieel	€1.500.000,- (indicatief)
Wie	Gemeente Helmond i.s.m. betrokken schoolbesturen

Toelichting

In Helmond Oost bevinden zich twee basisscholen:

	M² BVO	Bouwjaar	Renovatie/verbouwing
De Goede Herder	2.526	1965	1997, 1999, 2008
Silvester Bernadette	2.280	1953	2011

De scholen vallen onder twee stichtingen; RK Stichting De Goede Herder en Scholen Parochie H. Bernadette. De basisscholen kennen een dalend leerlingenaantal en een toenemende leegstand. De toenemende leegstand kan door de scholen ingezet worden voor onderwijskundige doeleinden. De Goede Herder heeft hoge onderhoudskosten op de planning staan ten aanzien van het dak (+/- €550.000,-). Daarnaast is er een noodlokaal die op grond van de levensduur verwijderd moet worden, echter wil het schoolbestuur het lokaal behouden voor het onderwijs. De Silvester Bernadette is onlangs gerenoveerd en is in goede staat. Echter staan ook bij de Silvester Bernadette hoge onderhoudskosten op de planning. Aangezien elk klaslokaal over een “taal-leeszolder” beschikt, is de feitelijke leegstand momenteel beperkt. Beide scholen geven aan aanvullende ruimte in de schoolgebouwen te missen om te ondernemen, ondanks dat hier volgens de scholen in de wijk wel vraag naar is.

Investering

Voor Helmond- Oost is het de ambitie om te onderzoeken hoe naderende uitgaven aan groot onderhoud, duurzaamheidsambities op basis van de duurzaamheidsscan én aanvullende ruimtebehoefte op basis van inhoudelijke ambities kunnen leiden tot een toekomstbestendig plan. Op basis van eerder uitgevoerde renovaties is de verwachting dat een volledige renovatie tot op heden niet noodzakelijk is. Uitgaande van het combineren van groot onderhoud (middels gezamenlijke financiering) en het toepassen van duurzaamheidsmaatregelen is voor Helmond-Oost indicatief €1.500.000,- nodig.

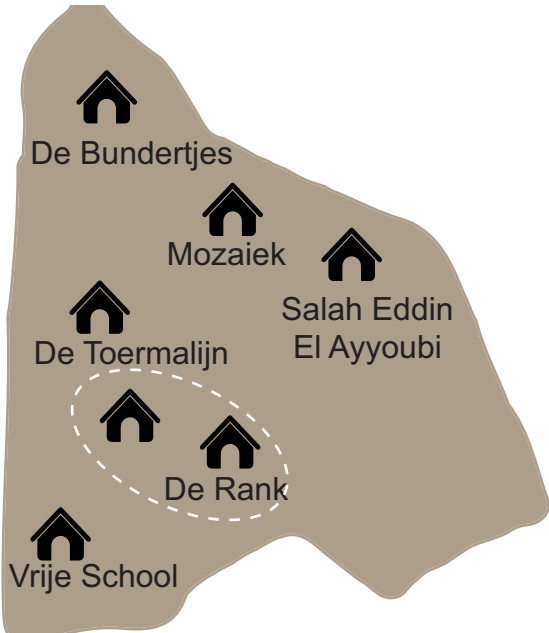

4.4. PRIMAIR ONDERWIJS - MIDDENLANGE TERMIJN (2021 – 2025)

4.4.1 Helmond-Noord

Doel	Realisatie van een toekomstbestendige situatie: - Verduurzaming panden i.c.m. eventueel groot onderhoud, - Realisatie aanvullende ruimtebehoefte ('ondernemersruimte'), - Terugdringen (dure) leegstand
Hoe	Planvorming in overleg
Wanneer	2017 (duurzaamheidsscan) 2018 - 2020 (onderzoek en planvorming) 2021 - 2022 (uitvoeren)
Financieel	N.t.b. op basis van planvorming
Wie	Gemeente Helmond in samenwerking met de schoolbesturen

Toelichting

In Helmond-Noord zitten 5 basisscholen:

	M² BVO	Bouwjaar	Renovatie/verbouwing
De Bundertjes (OBSh)*	1.886	1975	2001, 2004
De Rank	2.550	1961	2004
	1.166	1956	-
Mozaiek (QliQ)*, **	2.600	2010	-
Salah Eddin El Ayyoubi	1.829	1974	-
Vrije School Peelland	1.615	1956	1985, 2008

*gebouw van woningcorporatie Woonpartners

** inclusief NT2 onderwijs

De basisscholen kennen een dalend leerlingenaantal en een toenemende leegstand. De overcapaciteit groeit van 1.800 m² (2016) tot 2.700 (2030). De leegstand komt overeen met een school van 500 leerlingen. Het leerlingenaantal daalt van circa 1.500 naar 1.350 leerlingen. De leegstand wordt over het algemeen voor diverse onderwijskundige en/of zorgvoorzieningen ingezet.

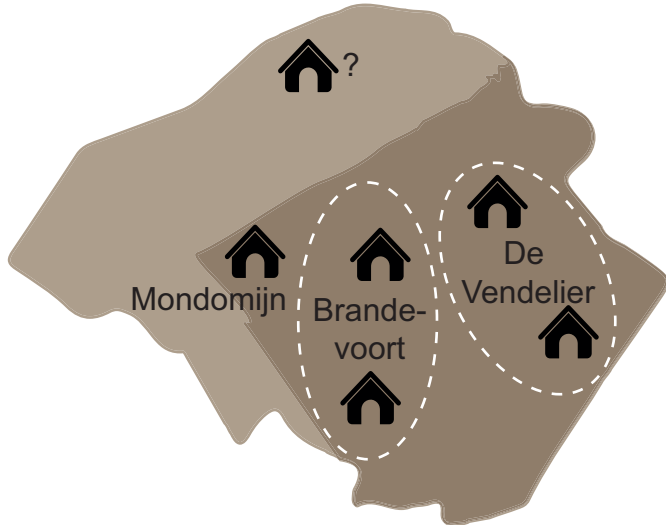
Het merendeel van de schoolgebouwen is 40 jaar of ouder, echter hebben bij een aantal gebouwen in het recente verleden renovaties/verbouwingen plaats gevonden. De ontvangen onderhoudsplannen laten zien dat de verwachte kosten in lijn lopen met de te ontvangen mi-vergoeding, met uitzondering van de Salah Eddin El Ayyoubi.

Investering

In de gesprekken gevoerd rondom de totstandkoming van het IHP benadrukken de schoolbesturen het belang van integrale planvorming voor Helmond Noord. Het is aan te bevelen deze planvorming, in lijn met de duurzaamheidsscan, op korte termijn (2018-2020) aan te vangen. Hierdoor kan bij aanvang van de middellange termijn (2021-2025) begonnen worden met de uitvoer van de plannen.

4.4.2. Brandevoort

Doel	Realisatie van een toekomstbestendige situatie: - Ontwikkeling van een vierde school, - Verduurzaming panden i.c.m. eventueel groot onderhoud, - Realisatie aanvullende ruimtebehoefte ('ondernemersruimte'), - Terugdringen (dure) leegstand
Hoe	Planvorming in overleg
Wanneer	2021-2025
Financieel	N.t.b. op basis van planvorming
Wie	Gemeente Helmond in samenwerking met de schoolbesturen

Toelichting

In Brandevoort zitten 3 basisscholen. Twee scholen hebben een dislocatie. Deze dislocaties zijn gerealiseerd als semipermanente gebouwen in verband met de verwachte leerlingendaling. Tevens wordt er, in verband met de woningbouwontwikkeling aan de west- en noordzijde, rekening gehouden met een vierde school:

	M² BVO	Bouwjaar	Renovatie/verbouwing
OBS Brandevoort (OBSh)	2.976	2006	-
	1.233	2013	-
De Vendelier (QliQ)	1.924	2000	-
	1.493	2002	-
Mondomijn (QliQ)	2.412	2014	-
Vierde school	-	(2024*)	-

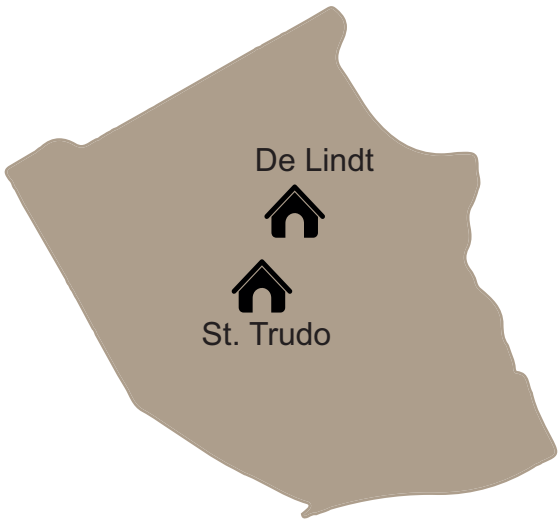
Investering

De toenemende onderwijsvraag in Brandevoort wordt op termijn opgelost door de te realiseren 4de basisschool. In 2008 is overeengekomen dat er een OBSh-school wordt gerealiseerd. MOZON heeft echter anno 2017 interesse getoond in de realisatie van een dislocatie. Tevens heeft QliQ aangegeven een dislocatie van Mondomijn te ambiëren. Dit is ingegeven door de eigen leerlingenprognoses waarbij een wachtlijst wordt voorzien van 200 kinderen in 2020.

Vooralsnog is de leerlingen prognose van de gemeente Helmond leidend bij planvorming. Wel vraagt een nieuwbouwwijk als Brandevoort en een nieuw concept als Mondomijn extra aandacht en maatwerk. Dit betekent dat er voor de periode 2018-2021 geanticipeerd moet worden op de toename en afname van leerlingen op scholen in Brandevoort, dit dient gerealiseerd te worden in de bestaande (leegstand in) schoolgebouwen in Helmond. Planvorming voor de 4e school in Brandevoort start in 2021, de wijk wordt volgens de planning gerealiseerd in 2024. Dit sluit aan op de planvorming voor de Noordzijde Brandevoort, het zogenaamde Brainport Smart District.

4.4.3 Stiphout

Doel	Realisatie van een toekomstbestendige situatie: - Verduurzaming panden i.c.m. eventueel groot onderhoud, - Realisatie aanvullende ruimtebehoefte ('ondernemersruimte'), - Terugdringen (dure) leegstand
Hoe	Planvorming in overleg
Wanneer	2021-2025
Financieel	N.t.b. op basis van planvorming
Wie	Gemeente Helmond in samenwerking met de schoolbesturen

Toelichting

In Stiphout zijn 2 basisscholen:

	M² BVO	Bouwjaar	Renovatie/verbouwing
De Lindt (OBSh)	1.534	1991	1997
St. Trudo (QliQ)	1.950	1971	-

De basisscholen kennen een dalend leerlingenaantal en een toenemende leegstand. De overcapaciteit groeit van 1.200 m² (2016) tot 1.600 (2030). De leegstand komt overeen met een school van 270 leerlingen. Het leerlingenaantal daalt van circa 360 naar 300 leerlingen.

Op het moment wordt de meeste normatieve leegstand (1.000 m²) gezien bij de St. Trudo. Deze leegstand wordt ingevuld via verhuur aan kinderopvang. Deze kinderopvang heeft een wijkfunctie. Daarnaast heeft St. Trudo in 2016 het predicaat “Excellente school” ontvangen. De Lindt heeft minder normatieve leegstand en is hierdoor in mindere mate in de gelegenheid om te ondernemen.

Investering

Het is aan te bevelen om te onderzoeken hoe naderende uitgaven aan groot onderhoud, duurzaamheidsambities op basis van de duurzaamheidsscan én aanvullende ruimtebehoefte op basis van inhoudelijke ambities kunnen leiden tot een toekomstbestendig plan.

4.5. PRIMAIR ONDERWIJS - LANGE TERMIJN (2025 E.V.)

Op de langere termijn staan Dierdonk, Warande, Binnenstad en West op het programma. Vooralsnog kennen deze wijken geen prioriteit. Op het gebied van duurzaamheid kunnen nieuwe inzichten ontwikkeld worden. Per wijk wordt een korte situatieschets gegeven.

4.5.1 Warande

	M² BVO	Bouwjaar	Renovatie/verbouwing
Wilhelminaschool	2.742	1960	1997

De Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina (SNOW) kenmerkt zich door het feit dat het een éénpitter is en door een constant leerlingenaantal met een stedelijke populatie. SNOW heeft jarenlang een wachtlijst gehanteerd en heeft daarbij een duidelijke keuze gemaakt in de maximale omvang van de school (17 groepen).

In 2016 is er gestart met een verkenning om richting een IKC te ontwikkelen. SNOW beschikt momenteel al over een kinderopvangvoorziening (KOREIN) op het eigen perceel (de kinderopvang huurt een gebouw van de Gemeente Helmond, staande op dit perceel).

De stichting beschikt daarnaast over een gymzaal. Het onderhoud wordt onder regie van de gemeente Helmond uitgevoerd. SNOW is in 2015 een samenwerking met OBSh (Stichting Openbare Scholen Helmond) aangegaan.

4.5.2 Dierdonk

	M² BVO	Bouwjaar	Renovatie/verbouwing
Dierdonk (QliQ)	3.651	1996	1999

Op termijn ontstaat leegstand in Dierdonk. Er is een mogelijkheid om een deel van de locatie af te stoten. Het is noodzakelijk om hier afspraken over te maken tussen gemeente en het schoolbestuur, zodat eventueel onderhoud uitgesteld dan wel vervroegd kan worden.

4.5.3 Binnenstad

	M² BVO	Bouwjaar	Renovatie/verbouwing
De Vuurvogel (QliQ)	2.963	2015	-

De Vuurvogel is gevestigd in een multifunctioneel gebouw met o.a. wijkhuis, peuterspeelzaal en sportzaal. Om die reden wordt het onderhoud onder regie van de gemeente Helmond uitgevoerd.

4.5.4 West

	M² BVO	Bouwjaar	Renovatie/verbouwing
Westwijzer	1.700	2013	-

Westwijzer is eveneens gevestigd in een multifunctioneel gebouw met o.a. consultatiebureau, welzijnswork en sportzaal. Duurzaamheid is een zeer belangrijk thema in de wijk, het gebouw en in de school. De school is een zogenaamde “gezonde school”, tevens werkt het volgens de principes van “de vreedzame wijk”. Dit leidt tot o.a. een vakleerkracht gym en de verlengde schooldag.

4.6. VOORTGEZET ONDERWIJS

Doel	Invullen ruimtegebrek Kwaliteitsimpuls d.m.v. verduurzaming panden i.c.m. eventueel groot onderhoud Waarborgen gelijkwaardige huisvesting
Hoe	Planvorming in overleg
Wanneer	2018-2021 (planvorming) 2022 (uitvoering)
Financieel	€ 570.000 – PM (Deltaweg – Molenstraat)
Wie	Gemeente Helmond in samenwerking met de schoolbesturen

Toelichting

Jan van Brabant heeft drie locaties:

	M² BVO	Bouwjaar	Renovatie/verbouwing
Molenstraat*	7.620	1865	1990/2006
Deltaweg	2.813**	1988	2006
Gasthuisstraat	565	1989	2016

*L'Etage: huur van Woonpartners

** Ook 532 m² noodlokalen

Het Jan van Brabant College biedt sinds 150 jaar openbaar en algemeen toegankelijk voortgezet onderwijs aan in Helmond. Het onderwijs onderscheidt zich o.a. door een aanbod in tweetalig en ondernemend onderwijs, internationalisering en een veelheid aan culturele activiteiten. De gemeente heeft de afgelopen jaren geïnvesteerd in uitbreiding van de vestiging Molenstraat en de huisvesting van de Eerste Opvang Anderstaligen (EOA) in de nevenvestiging Gasthuisstraat.

In samenwerking met de bestaande partners, Jan van Brabant College en Ons Middelbaar Onderwijs Helmond wordt met QliQ een verkenning uitgevoerd voor een voortgezet onderwijsconcept voor Mondomijn. In eerste instantie dient dit concept aangeboden te worden in de bestaande schoolgebouwen.

Het Jan van Brabant College ervaart de volgende knelpunten:

- Bewegingsonderwijs:
 - De vestiging Molenstraat heeft een kleine gymzaal op eigen terrein en er is geen buitensportvoorziening.
 - De vestiging Deltaweg maakt gebruik van de VEKA-sporthal die de maximale capaciteit heeft bereikt. Tevens is Jan van Brabant van mening dat deze gedateerd is.
 - De vestiging Deltaweg heeft geen buitensportvoorziening maar vult dit in door gebruik te maken van de voorzieningen van Mulo.
- Ongelijke huisvestingssituatie:

Het Jan van Brabant College ervaart een ongelijke huisvestingssituatie ten opzichte van OMO SG Helmond, in het bijzonder ten aanzien van de vestiging Molenstraat. Mede om die reden heeft het bestuur van het Jan van Brabant College meerdere keren een verzoek tot doordecentralisatie huisvestingsgelden ingediend.

Investering

Via het programma 2017 heeft het Jan van Brabant College Deltaweg een uitbreiding toegekend gekregen. Bij de planvorming gebleken dat de uitbreiding niet gerealiseerd kan worden op de bestaande uitbreiding, dan wel op het perceel. Allen door middel van een extra investering van ca. € 570.000,- is een duurzame en toekomstbestendige uitvoering mogelijk. Daarnaast is het wenselijk om op korte termijn te komen tot visievorming voor de locatie Molenstraat zodat er toegewerkt kan worden naar een gelijkwaardige huisvestingssituatie. Enerzijds is nieuwbouw op de huidige locatie aan de Molenstraat denkbaar, anderzijds kan de planvorming elders gezocht worden (dan zou de voorkeur van Jan van Brabant naar de Warande gaan).

4.7. SPECIAAL ONDERWIJS

Doel	Oplossen knelpunt bewegingsonderwijs VSO Ruimtebehoefte aanvragen SO/VSO Duurzaamheidsmaatregelen
Hoe	1. Toekenning middelen programma 2018 2. Onderzoek behoefte bewegingsonderwijs
Wanneer	2017/2018
Financieel	€ 750.000 - € 1.400.000
Wie	Gemeente Helmond in samenwerking met schoolbesturen

Toelichting

Het (V)SO wordt in Helmond georganiseerd door Aloysius, Vitus Zuid, Stichting Speciaal Onderwijs en Expertisecentra en Stichting SO De Zwengel. Het SBO wordt georganiseerd door QliQ. De Zwengel is doorgedecentraliseerd.

	M² BVO	Bouwjaar	Renovatie/verbouwing
VSO De Korenaer	979	1954	2011
SBO De Toermalijn	1.830	1968	2004/2005/2016
De Taalbrug	1.285	1971	2016
Antoon van Dijkschool	6.098	1989	2000
SO/VSO De Hilt	3.261	1950	2013
SO/VSO De Zwengel *	740	1929	

* Huur van Bergopwaarts

Met betrekking tot de huisvestingsverzoeken dient onderzocht te worden in hoeverre de groei van het speciaal onderwijs zich verhoudt tot de ambities en doelstellingen in de ondersteuningsplannen van de samenwerkingsverbanden passend onderwijs. Feit is dat alle leerlingen een TLV van het samenwerkingsverband hebben en dat het wenselijk is dat alle Helmondse leerlingen in Helmond onderwijs volgen. De oplossing voor de bestaande

vraagstukken kan gevonden worden in bestaande leegstand in Helmond. Voor De Taalbrug is toekenning uitgebreid in 2018. Daarnaast is er een ruimtevraagstuk aangaande VSO De Korenaer; het VSO groeit niet maar heeft al geruime tijd een normatief tekort aan (les)ruimte. Tevens heeft De Korenaer in het huidige gebouw geen aula. Het oplossen van het knelpunt met betrekking tot bewegingsonderwijs bij VSO de Korenaer kent een hoge prioriteit, bij voorkeur in combinatie met het oplossen van de totale ruimtevraagstuk. Een mogelijke kortetermijnoplossing kan gevonden worden bij interne verschuiving van de toebedeelde gymzalen in de wijk. Dit dient in een breder verband onderzocht te worden. Tevens is het aan te bevelen om op korte termijn te starten met een onderzoek of VSO De Korenaer gebruik kan maken van vrijkomende schoolgebouwen op andere locaties in Helmond. Te denken valt aan 't Baken in Mierlo-Hout of een school in Rijpelberg met gymvoorziening. Echter, in overleg met Aloysius lijkt Rijpelberg vanwege het stedenbouwkundigplan een minder geschikte locatie met het oog op bereikbaarheid en leerlingenvervoer.

Investering

De uitbreiding van De Taalbrug is geraamd op €200.000,-. Uitbreiding van VSO De Korenaer is geraamd op €570.000,-. Eventuele realisatie van een voorziening bewegingsonderwijs brengt aanvullende kosten met zich mee. Wanneer gekozen wordt voor renovatie van 't Baken wordt renovatie geraamd op €1.400.000,-.

Integraal Huisvestingsplan Onderwijs Helmond 2018-2025

SPEERPUNTEN

1. Duurzame én gezonde scholen

Een gezonde omgeving is essentieel om deel te nemen aan de maatschappij. Een onderdeel hiervan is verduurzaming van de onderwijshuisvesting op energetisch vlak. Op basis van energiescans stellen we samen businesscases op voor het uitvoeren van de maatregelen.

2. Gezamenlijke verantwoordelijkheden

Gemeente en onderwijs trekken op als partners en geven samen de verantwoordelijkheden vorm. Samen stellen we een plan op en kijken we naar de financiële gevolgen. Voorbeelden zijn cofinanciering en het samen benutten van externe fondsen en subsidiemogelijkheden!

3. Toekomstperspectief creëren

Voor elke wijk wordt een uitspraak gedaan om de huisvesting toekomstbestendig te maken of te houden: op deze manier is er voor elke school een toekomstperspectief.

DE CIJFERS

 15.000 LEERLINGEN IN 2017

 16% KRIMP: 12.600 LEERLINGEN IN 2030
In het primair- en voortgezet onderwijs wordt een krimp verwacht van 16,5%.

 33 SCHOLEN

 39 GEBOUWEN

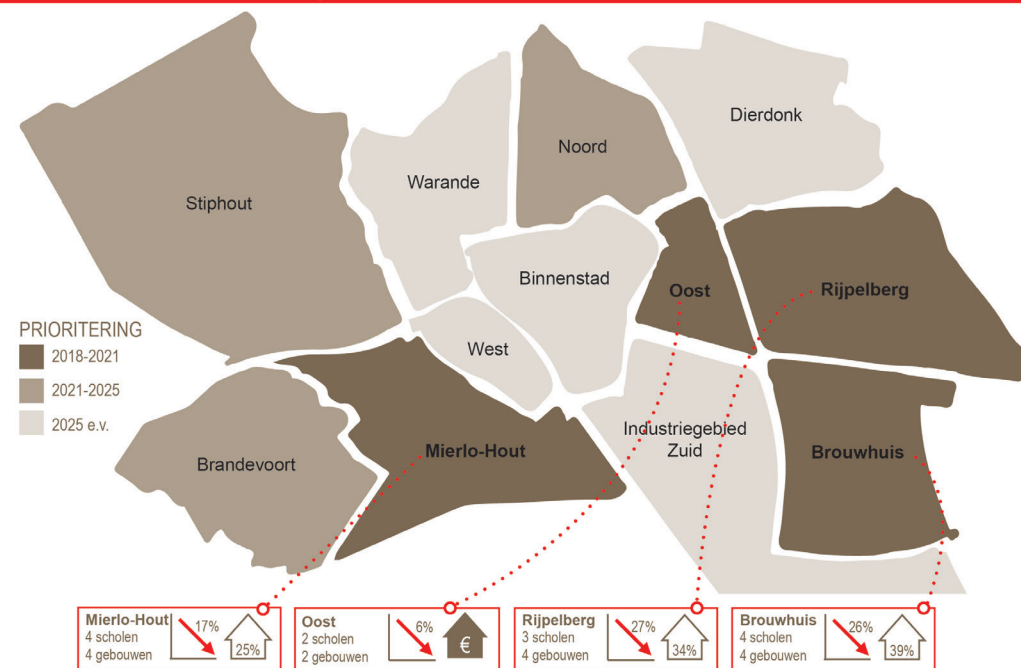
 20% LEEGSTAND
Van de ruim 60.000 m² staat 20% leeg. Hier ontvangen scholen geen vergoeding voor vanuit het Rijk.

 13 BESTUREN

 46% OUD GEBOUWEN
Van de gebouwen is 46% ouder dan 40 jaar. Oud kan betekenen gedateerd: zowel technisch als functioneel.

 11 WIJKEN

 + 60.000 M² BVO

HET ACTIEPLAN 2018 - 2021

€14.200.000,-

ENERGIESCANS

Alle scholen krijgen een energiescan in 2017.

ONDERZOEK ONDERHOUD

Er wordt onderzocht of de gemeente het onderhoud goed en kosten concurrerend kan uitvoeren.

MIERLO-HOUT

Leegstand wordt teruggedrongen, het gebouwenbestand wordt verduurzaamd.

RIJPELBERG

Leegstand wordt teruggedrongen, het gebouwenbestand wordt verduurzaamd.

BROUWHUIS

Leegstand wordt teruggedrongen, het gebouwenbestand wordt verduurzaamd.

HELMOND OOST

Het gebouwenbestand wordt verduurzaamd in combinatie met verwacht groot onderhoud.

UITBREIDING & ONDERHOUD

Jan van Brabant, De Taalbrug en De Korenaer worden uitgebreid. Gymzalen krijgen onderhoud.

Gemeente Helmond

5. FINANCIEN

Financiële onderbouwing

Er wordt gerekend met de volgende kengetallen (zie bijlage VII):

A. **Nieuwbouw** - De scenario's worden uitgerekend op twee manieren en leiden derhalve tot een bandbreedte van de investeringen.

- **VNG-norm** – De VNG werkt in de normvergoeding met een startbedrag en een bedrag per m² BVO. Er is gerekend met de normbedragen 2017. Er is een vast bedrag voor gymzalen.
- **BouwkostenKompas** - Op basis van de kengetallen uit het BouwkostenKompas (gegevens basisscholen Noord-Brabant, Frisse Scholen Klasse B, peildatum maart 2017) wordt uitgegaan van een kengetal voor stichtingskosten van € 1.750 per m² BVO. Dit is inclusief terreininrichting. Voor een gymzaal is een vast bedrag van € 850.000 gerekend.

B. Voor **renovatie** is uitgegaan van € 1.000 per m² BVO. Dit komt overeen met het laatste renovatieproject in de gemeente Helmond, De Taalbrug.

C. Voor **duurzaamheid** is uitgegaan van € 250,- per m² BVO - waaronder dubbel glas, actualisatie van de installaties en het toepassen van zonnepanelen/boilers. Naast gebouwelijke kwesties zijn ook aspecten zoals afvalscheiding en duurzame materiaalkeuze van belang.

Rekenen met normbedragen voor renovatie

Voor de financiële doorrekening wordt gerekend met normbedragen. Deze normbedragen zijn veelal voor nieuwbouw goed in te schatten als het ambitieniveau is vastgesteld. Voor renovatie dient een flinke slag om de arm gehouden te worden. Renovatiekosten worden beïnvloed door onder meer de gebouwelijke staat en het beoogde ambitieniveau. Bij verdere doorvertaling van de scenario's is het dan ook verstandig om de doorrekening van renovaties niet middels normbedragen uit te rekenen, maar op basis van een calculatie van een bouwcostendeskundige.

Dekking van financiën

De eerste indicatieve kosten komen uit op een flink bedrag. De manier waarop aanvullende financiering plaatsvindt dient nader onderzocht te worden. Een eerste doorrekening en financiële dekking zijn twee totaal verschillende zaken: vanwege de gedeelde verantwoordelijkheden van schoolbesturen en gemeente voor onderwijshuisvesting zullen vormen van cofinanciering en alternatieve financieringsmogelijkheden (zoals subsidies) onderzocht moeten worden. Voor de periode 2018-2021 wordt de gemeenteraad van Helmond verzocht om 14,2 miljoen euro investeringsruimte via de Voorjaarsnota 2018 te reserveren voor onderwijshuisvesting.

Een overzicht van de kosten beschikbaar vanuit programma Onderwijshuisvesting overeenkomstig het actieplan.

	2018	2019	2020	2021	Totaal
x € 1.000,-					
Programma 2018	€1.000				€1.000
VSO			€1.000		€1.000
Mierlo-Hout		€1.500	€1.600	€1.500	€4.600
Rijpelberg	€1.200	€2.000	€900	€500	€4.600
Oost	€1.500				€1.500
Brouwhuis				€1.500	€1.500
Extra duurzaamheids-maatregelen	PM	PM	PM	PM	PM
	€3.700	€3.500	€3.500	€3.500	€14.200

6. COLOFON

Onderwerp: Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2018-2025
Gemeente Helmond

Opdrachtgever: Gemeente Helmond

Projectteam: M3V Advies en Management
Inge van der Velde – Hoogland
Krijno van Vugt

Datum: Juni 2017

Ons kenmerk: N030-HLM-IHP

BIJLAGEN

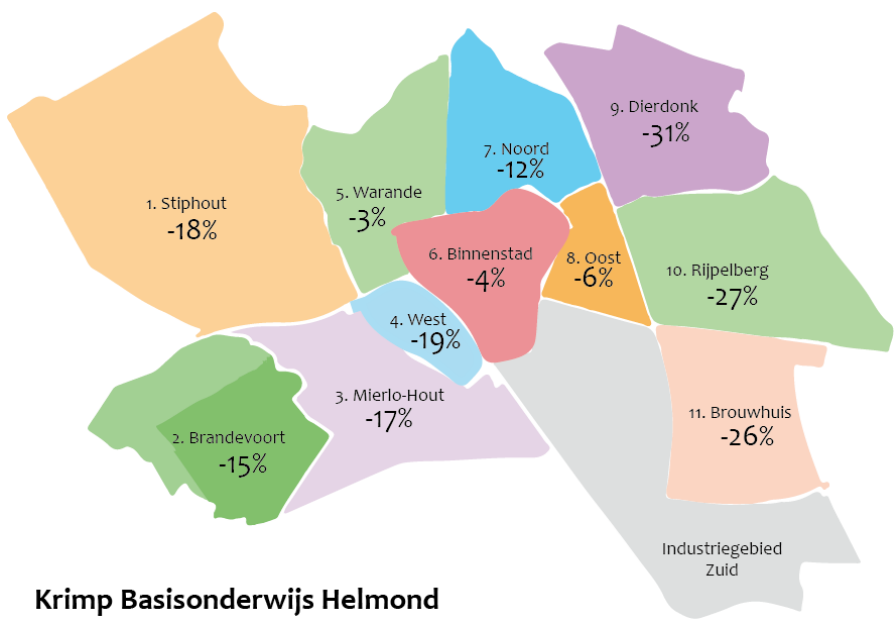

I. VERANTWOORDELIJKHEDEN, TAKEN & BEVOEGDHEDEN

Schoolbestuur	Gemeente	Gezamenlijk
Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit, richting, inrichting en organisatie van het onderwijs en de instandhouding van de schoolgebouwen.	De gemeente is verantwoordelijk voor uitbreiding en (vervangende) nieuwbouw; zij moet zorgen voor passende onderwijshuisvesting.	In dit IHP worden de gezamenlijke verantwoordelijkheden als volgt ingevuld: - De gemeente bewaart een breder overzicht t.a.v. de goede spreiding en bereikbaarheid van onderwijs in Helmond. Hierbij wordt rekening gehouden met de diverse groottes van scholen en schoolbesturen. - De planvorming in het IHP leidt tot de mogelijkheid om samen toekomstgerichte keuzes te maken. - De huisvestingsportefeuille wordt gezamenlijk verduurzaamd. - Op basis van een kosten/batenanalyse wordt een zorgvuldige keuze gemaakt t.a.v. renovatie en/ of (vervangende) nieuwbouw en de wijze waarop schoolgebouwen terug dienen te komen naar de gemeente. - Indien uit onderzoek blijkt dat een voorstel voor onderhoud bij de gemeente wenselijk is voor de schoolbesturen en de gemeente wordt dit concreet vormgegeven. - Gemeente Helmond staat positief tegenover ‘ondernemerschap’ in schoolgebouwen wanneer deze in lijn zijn met het beoogde kindconcept.
- Vervanging 1e inrichting - Binnen onderhoud - Buiten onderhoud - Aanpassingen	- Nieuwbouw 1e inrichting - Uitbreiding - Vervangende nieuwbouw - Herstel constructiefouten - Bewegingsonderwijs (Klokuren en onderhoud)	

II. LEERLINGPROGNOSES 1-10-2015 VS 1-10-2016

School	Wijk	Totaal 1-10-2015	Totaal 1-10-2016	Vershil
De Vuurvogel	Binnenstad	411	389	-22
De Vendelier	Brandevoort	657	622	-35
Mondomijn	Brandevoort	263	346	83
OBS Brandevoort	Brandevoort	747	688	-59
De Korenaar	Brouwhuis	319	299	-20
De Vlier	Brouwhuis	338	329	-9
Montessorischool	Brouwhuis	188	183	-5
De Stroom	Brouwhuis	102	92	-10
Dierdonk	Dierdonk	545	517	-28
Het Bak	Mierlo-Hout	175	172	-3
St Odulfus	Mierlo-Hout	278	262	-16
Jorisschool	Mierlo-Hout	168	157	-11
’t Hout	Mierlo-Hout	452	458	6
Mozaïek	Noord	298	271	-27
Salah Eddin El Ayyoubi	Noord	166	171	5
De Rank	Noord	531	511	-20
Vrije School Peelland	Noord	205	192	-13
De Bundertjes	Noord	334	333	-1
Silvester Bernadette	Oost	355	350	-5
De Goede Herder	Oost	363	374	11
Talentrijk	Rijpelberg	332	304	-28
De Straap	Rijpelberg	231	230	-1
De Rakt	Rijpelberg	205	218	13
Sint Trudo	Stiphout	154	167	13
De Lindt	Stiphout	210	196	-14
Wilhelmina	Warande	435	424	-11
Westwijzer	West	185	190	5

Krimp Basisonderwijs Helmond

	%	2016	2030
Binnenstad	-4%	405	387
Brandevoort	-15%	1674	1454
Brouwhuis	-26%	948	705
Dierdonk	-31%	545	377
Mierlo Hout	-17%	1073	895
Noord	-12%	1529	1340
Oost	-6%	718	674
Rijpelberg	-27%	767	558
Stiphout	-18%	364	297
Warande	-3%	435	420
West	-19%	185	149

III. VOORZIENINGEN BEWEGINGSONDERWIJS

De volgende zalen zijn aanwezig in Helmond:

Sporthal			Stichtingsjaar	Capaciteit/m² BVO	Eigendom van
De Veste	Biezenlaan 29		2006	616	Gemeente
Veka	Deltaweg 201		1988	1260	Gemeente
De Fonkel	P. Karelstraat 132		2005	252	Gemeente
De Loop	Peeleik 7		2001	252	Gemeente
Polaris	Mahoniehoutstraat 9a		-	493	OG Polaris
	Cortenbachstraat 70	Westwijzer	2013	720	Gemeente
	Dierdonkpark 6	Nabij Dierdonk	1999	274	Gemeente
	Gasthuisstraat 1a	Nabij St. Trudo	1973	493	Gemeente
	Hobostraat 2a		1973	252	Gemeente
	Koekoekstraat	Nabij De Rank	2002	252	Gemeente
	Montgolfierstraat 81	Nabij De Goede Herder	1971	252	Gemeente
	Paulus Potterlaan 6		1972	493	Gemeente
	Abendonk 17	Mondomijn	2014	252	Gemeente
	Schutsboom 67	Vendelier	2003	252	Gemeente
	Hortensialaan 87	De Taalbrug	1968	120	Gemeente
	Rijnlaan 103	De Stroom	1987	252	OBSH
	Twentehof 200	De Straap	1983	252	OBSH
	Barrierlaan	't Baken	1977	252	QliQ
	Slegersstraat 2a	St. Odulfus	1980	252	QliQ
	Theo Driessenhof 35	Talentrijk	1998	252	QliQ
	Reigerlaan 5		1969	252	QliQ
	Schubertlaan 1	Wilhelmina	1960	252	Stichting N.O. Wilhelmina
	Dahliastraat 2	Silvester Bernadette	1953	200	Scholen Parochie H. Bernadette
	Nieuwveld 61	Mozaïek	-	550	Stichting Woonpartners
	Azalealaan 38		1950	120	Aloyisiusstichting
	Deurneseweg 15				SSOE

IV. GEBOUWENBESTAND

Schoolnaam	Adres	Gymzaal	Wijk (PO)	Bestuur	Type	Scan	Bouwjaar (Renovatie/ verbouwing)
Jan van Brabant - Locatie Molenstraat	Molenstraat 191	0		Stichting Jan van Brabant	H	P	1 1865 (1990, 2006)
St. Odulfus	Slegterstraat 2A	1	Mierlo hout	QliQ	H	P	1 1930 (1954, 1958, 1979)
De Hilt	Azalealaan 38	1		Aloyisiusstichting	H	P	1 1950, nog opgeknapt
Silvester Bernadette	Dahliastraat 2	1	Oost	Scholen Parochie H. Bernadette	H	P	1 1953 (2011)
De Korenaer	St. Willibrordstraat 10	0		Aloyisiusstichting	H	P	1 1954 (2011)
De Rank - dislocatie	Abdijlaan 4	0	Noord	Vereniging CNS Helmond	D	P	1 1956
Vrije School Peelland	Helmondselaan 71	0	Noord	Pallas	H	P	1 1956 (1985, 2008)
Wilhelminaschool	Bachlaan 9	1	Warande	Stichting N.O. Wilhelmina	H	P	1 1960 (1997)
De Rank - hoofdlocatie	Koekoekstraat 1	0	Noord	Vereniging CNS Helmond	H	P	1 1961 (2004)
De Goede Herder	Montgolfierstraat 71	0	Oost	RK Stichting De Goede Herder	H	P	1 1965 (1997, 1999, 2008)
St. Joris	Mahoniehoutstraat 9	0	Mierlo hout	QliQ	H	P	1 1965
SBO De Toermalijn	Reigerlaan 5	1		QliQ	H	P	1 1968 (2004/2005)
De Taalbrug	Hortensialaan 87	0		Vitus Zuid	H	P	1 1971 (2016)
St. Trudo	St. Trudostraat 2	0	Stiphout	QliQ	H	P	1 1971
't Baken	Dolfijnlaan 81	1	Mierlo hout	QliQ	H	P	1 1972
De Korenaar	Rector Heuvelstraat 4	0	Brouwhuis	QliQ	H	P	1 1972 (2000)
Salah Eddin El Ayyoubi	Venuslaan 29	0	Noord	Stichting Islamitische Scholen	H	P	1 1974
De Bundertjes	Basstraat 208	0	Noord	OBSH	H	P	1 1975 (2001, 2004)
De Straap	Twentehof 200	1	Rijpelberg	OBSH	H	P	1 1983
De Rakt	Baroniehof 212	0	Rijpelberg	OBSH	H	P	1 1985
Montessorischool	Dinkelstraat 65	0	Brouwhuis	MOZON	H	P	1 1985 (2001)
Talentrijk - dislocatie (Bongerd)	Betuwehof 10	0	Rijpelberg	QliQ	D	P	1 1985
De Stroom	Rijnlaan 103	1	Brouwhuis	OBSH	H	P	1 1987 (2005)
Talentrijk - hoofdlocatie (Zevensprong)	Theo Driessenhof 35	1	Rijpelberg	QliQ	H	P	1 1980
De Vlier	Maaslaan 197	0	Brouwhuis	QliQ	H	P	1 1988

Schoolnaam	Adres	Gymzaal	Wijk (PO)	Bestuur	Type		Scan	Bouwjaar (Renovatie/ verbouwing)
Jan van Brabant - Locatie Deltaweg	Deltaweg 205	0		Stichting Jan van Brabant	N	P	1	1988 (2006)
Jan van Brabant - Locatie Gasthuisstraat	Gasthuisstraat 79	0		Stichting Jan van Brabant	N	P	1	1989 (2016)
Antoon van Dijkschool	Berkveld 19	1		SSOE	H	P	1	1989 (2000)
De Lindt	Sprengerstraat 1	0	Stiphout	OBSH	H	P	1	1991 (1997)
Dierdonk	Nijendaldreef 1	0	Dierdonk	QliQ	H	P	1	1996 (1999)
Vendelier - hoofdlocatie	Schutsboom 67	0	Brandevoort	QliQ	H	P	1	2000
't Hout	Mahoniehoutstraat 13	0	Mierlo hout	OBSH	H	P	1	2001
Vendelier - dislocatie	Stepekolk Oost	0	Brandevoort	QliQ	D	S-P	1	2002
De Vuurvogel	Prins Karelstraat 127	0	Binnenstad	QliQ	H	P	1	2005
Mozaïek	Nieuwveld 61	0	Noord	QliQ	H	P	1	2010
Westwijzer	Cortenbachstraat 70	0	West	QliQ	H	P	0	2013
Brandevoort - hoofdlocatie	De Plaetse 150	0	Brandevoort	OBSH	H	P	1	2006
Brandevoort - dislocatie	De Hoeves	0	Brandevoort	OBSH	D	S-P	1	2013
Mondomijn	Abendonk 17	0	Brandevoort	QliQ	H	P	0	2014
De Zwengel	Brevierpad 34	0		SO De Zwengel	H	P	1	1929
OMO - Carolus Borromeus College	Markesingel 2	0		OMO	H	P	1	2014
OMO - Dr Knippenbergcollege	Nachtegaallaan 40	0		OMO	H	P	0	1972
Vakcollege Helmond	Keizerin Marialaan 4	0		OMO	H	P	1	2002
Pro Helmond	Generaal Snijderstraat 51	1		OMO	H	P	1	1968 (1981)

V. VERTALING UITGANGSPUNTEN OHS

	Uitgangspunten OHS	Uitwerking in het IHP en de scenariovorming
1.	Ontwikkeling naar IKC's	Aanvullende ruimtebehoefte voor extra activiteiten in een onderwijsgebouw (de genoemde “ondernemingsruimte”) is in principe geen verantwoordelijkheid van de gemeente. Schoolbesturen dienen hiervoor zelf op zoek te gaan naar externe investeerders. Echter streeft de gemeente wel naar het waarborgen van gelijke huisvesting voor alle schoolbesturen. Hierbij staat de gemeente ervoor open om te faciliteren tijdens de planvorming. En/of panden te verduurzamen in combinatie met groot onderhoud. De keuze om vanuit de gemeente aanvullende ruimte te realiseren zal zijn op basis van planvorming gebaseerd op wijkbehoefte. Dat willen zeggen dat er altijd een inhoudelijk plan moet liggen voordat goedkeuring van additionele vierkante meters plaatsvindt en daarmee dat de realisatie van additionele vierkante meters geen vaststaand gegeven is.
2.	Ruimte voor ondernemen	
	Goede bereikbaarheid	
4.	Beschikbaarheid bewegingsonderwijs	In ieder Programma van Eisen wordt rekening gehouden met zaken als verkeersveiligheid, voldoende parkeren, bereikbaarheid van het openbaar vervoer. Indien de goede bereikbaarheid niet aanwezig is, wordt hier in gezamenlijk naar gekeken en een oplossing voor gecreëerd.
5.	Helderheid in verantwoordelijkheid	Het uitgangspunt is de norm zoals gesteld in de verordening.
6.	Spreidingsbeleid, gelijkwaardige kwaliteit	In dit IHP is een toelichting gegeven op de verantwoordelijkheidsverdeling en zijn afspraken gemaakt omtrent bijvoorbeeld het teruggeven van gebouwen naar de gemeente en/of het overdragen van gebouwen aan andere partners.
7.	Duurzaamheid, goed/gezond binnenklimaat	Door een prioriteringsagenda op te stellen en het gebouwenbestand in Helmond te vernieuwen, wordt langzaamaan gelijkwaardige kwaliteit onder alle scholen in Helmond gerealiseerd. • In het kader van het gemeentelijke programma Duurzaamheid wordt voor alle scholen door de gemeente een energiescan aangevraagd. Op basis van deze energiescan wordt inzichtelijk waar mogelijkheden liggen ten aanzien van het verduurzamen van de onderwijshuisvesting in Helmond. De energiescan (‘een uitgebreidere energiescan incl. maatwerk’) omvat een volledige scan van het gebouw en een omschrijving van maatregelen inclusief terugverdiëntijd. • Daarnaast wordt bij ieder scenario een zorgvuldige afweging gemaakt tussen (ver)nieuwbouw en/of renovatie. Nieuwbouw is namelijk niet per definitie het ultimatum. Er zijn legio voorbeelden van geslaagde renovaties. Een kosten-baten analyse kan ervoor zorgen dat de keuze wat betreft renovatie of (vervangende) nieuwbouw op de juiste manier gemaakt wordt. Een dergelijke analyse kan uitgevoerd worden op het gebied van financiën, functionaliteit, gezondheid, duurzaamheid etc.

	Uitgangspunten OHS	Uitwerking in het IHP en de scenariovorming
8.	Leegstand terugdringen	Door aantal gebouwen terug te dringen en door een combinatie te maken tussen permanente en semipermanente bouw wordt toekomstgericht gebouwd. Vierkante meters die nu nog nodig zijn, zullen in de toekomst eenvoudiger een duurzamer afgestoten kunnen worden.
9.	Bestuurlijke oplossingen	Schoolbesturen zijn bevraagd op visie en korte termijn mogelijkheden voor het oplossen van kritieke knelpunten, de mogelijkheden worden verwerkt in de scenario's in het IHP.
10.	Onderhoud uitbesteden aan de gemeente	Zowel gemeente als de meerderheid van de schoolbesturen staan positief tegenover het voorstel om onderhoud uit te besteden aan de gemeente. Op deze manier is er een aanvullende incentive van beide partners om zowel vooraf als tijdens het gebruik van de huisvesting duurzame keuzes te maken. Daarnaast is er een voordeel te behalen op basis van schaalgrootte. Het uitbesteden van al het onderhoud aan de gemeente wordt onderzocht en ter besluitvorming voorgelegd.

VI. PRIORITERING: STOPLICHTMODEL

Op basis van de ontvangen gegevens is een “stoplichtenmodel” opgesteld ten behoeve van het primair onderwijs. Dit stoplichtenmodel dient als een signaleringsinstrument en dient in samenhang met andere gegevens bekeken te worden. Op basis van het signaleringsinstrument kunnen geen conclusies getrokken worden, slechts signalen die gebruikt kunnen worden om beleid te voeren. Op- en aanmerkingen op het signaleringsinstrument, zoals afwijkende leerlingenaantallen ten opzichte van de prognoses, zijn beschrijven bij de wijkomschrijvingen in het actieplan. Scholen met meerdere locaties (Talentrijk, Vendelier, Brandevoort, De Rank) zijn in het stoplichtenoverzicht samengevoegd, omdat schoolbesturen per school en het aantal leerlingen bekostiging ontvangen – en niet per locatie.

Het overzicht is ingedeeld op basis van drie thema's: de leerlingenprognoses, normatieve capaciteitsberekeningen en onderhoudskosten. De drie thema's zijn als volgt afgesteld:

- **Leerlingenprognoses** voor 2015, 2020, 2025 en 2030.
 - o Rood: de school heeft minder dan 169 leerlingen⁶
 - o Groen: de school heeft meer dan 169 leerlingen
- **Capaciteitsberekeningen** op basis van de normatieve behoefte (200 m² vaste voet + 5,03 m² per geprognosticeerde leerling).
 - o Wit: 300 m² BVO ruimte over
 - o Groen: 0 - 300 m² BVO ruimte over
 - o Geel: een tekort van 0 – 115 m² BVO
 - o Rood: een tekort van meer dan 115 m² BVO⁷

⁶ Dit betreft de officiële opheffingsnorm van een school in Helmond. Echter hoeft dit niet te betekenen dat een school opgeheven wordt. Middels de gemiddelde schoolgrootte per bestuur kan een school in stand worden gehouden.

⁷ Dit komt overeen met 1 'traditioneel' lokaal met nevenruimten zoals gang en toilet, zoals voorheen gehanteerd in de modelverordening.

- **Onderhoud** wordt vergeleken aan de hand van de gemiddelde jaarlijkse kosten onderhoud (per m², op basis van het MJOP, indien beschikbaar gesteld) van 2016 - 2026, afgezet tegen de te ontvangen MI-vergoeding binnen/buitenonderhoud op basis van geprognosticeerde groepen:
 - o Groen: De verwachte onderhoudskosten passen binnen de te verwachten MI-vergoeding voor onderhoud.
 - o Rood: De verwachte onderhoudskosten zijn hoger dan de te verwachten MI-vergoeding voor onderhoud.

Toepassing van bovenstaande leidt tot onderstaand overzicht van de verschillende primair onderwijsscholen in Helmond.

				Leerlingen				Capaciteit				Onderh.	
				2016	2020	2025	2030	2016	2020	2025	2030	2016/2017	2026
Schoolnaam	Wijk	Bouwjaar/verbouwing	Leeftijd										
De Lindt	Stiphout	1991, 1997	26	●	●	●	●	●	○	○	○	●	●
St. Trudo	Stiphout	1971	46	●	●	●	●	○	○	○	○	●	●
OBS Brandevoort	Brandevoort	2006	11	●	●	●	●	●	○	○	○	●	●
Mondomijn	Brandevoort	2014	3	●	●	●	●	○	○	○	○	●	●
De Vendelier	Brandevoort	2000	17	●	●	●	●	●	○	○	○	●	●
t Baken	Mierlo hout	1972	45	●	●	●	●	○	○	○	○	●	●
Jorisschool	Mierlo hout	1965	52	●	●	●	●	○	○	○	○	●	●
St. Odulfus	Mierlo hout	1930, 1954, 1958, 1979	87	●	●	●	●	○	○	○	○	●	●
t Hout	Mierlo hout	2001	16	●	●	●	●	●	○	○	○	●	●
Westwijzer	West	2013	4	●	●	●	●	○	○	○	○	●	●
Wilhelminaschool	Warande	1960, 1997	57	●	●	●	●	○	○	○	○	●	●
De Vuurvogel	Binnenstad	2005	12	●	●	●	●	○	○	○	○	●	●
Mozaiek	Noord	2010	7	●	●	●	●	○	○	○	○	●	●
De Bundertjes	Noord	1975, 2001, 2004	42	●	●	●	●	○	○	○	○	●	●
De Rank	Noord	1961, 2004	56	●	●	●	●	○	○	○	○	●	●
Salah Eddin El Ayyoubi	Noord	1974	43	●	●	●	●	○	○	○	○	●	●
Vrije School Peelland	Noord	1956, 1985, 2008	61	●	●	●	●	○	○	○	○	?	?
De Goede Herder	Oost	1965, 1997, 1999	52	●	●	●	●	○	○	○	○	●	●
Silvester Bernadette	Oost	1953	64	●	●	●	●	○	○	○	○	●	●
Dierdonk	Dierdonk	1996, 1999	21	●	●	●	●	○	○	○	○	●	●
Talentrijk	Rijpelberg	1980	37	●	●	●	●	○	○	○	○	●	●
De Straap	Rijpelberg	1983	34	●	●	●	●	○	○	○	○	●	●
De Rakt	Rijpelberg	1985	32	●	●	●	●	○	○	○	○	●	●
De Vlier	Brouwhuis	1988	29	●	●	●	●	○	○	○	○	●	●
De Korenaar	Brouwhuis	1972, 2000	45	●	●	●	●	○	○	○	○	●	●
De Stroom	Brouwhuis	1987, 2005	30	●	●	●	●	○	○	○	○	●	●
Montessorischool	Brouwhuis	1985, 2011	32	●	●	●	●	○	○	○	○	●	●

Een voorbeeld als leeswijzer

Basisschool De Lindt in de wijk Stiphout is gebouwd in 1991 en is aangepast/bijgebouwd in 1997. Het gebouw is daarmee 26 jaar. Volgens de leerlingenprognoses heeft de school de komende jaren (2016 – 2030) meer dan 169 leerlingen. In 2016 heeft de school 0 tot 300 m² BVO ruimte over. Dit normatieve ruimteoverschot neemt toe in de periode 2020-2030. Hieruit kan geconcludeerd worden dat het leerlingenaantal daalt. Qua onderhoud lijken de opgegeven kosten in het MJOP te passen binnen de te verwachten MI-vergoeding voor onderhoud die de school ontvangt in 2016, echter ontstaat er in 2026 druk. Dit is onder andere te verklaren door de leerlingendaling.

Prioritering

Op basis van de eerste analyses is er een prioritering opgesteld van wijken waarin vernieuwing van de onderwijshuisvesting aan de orde is. Deze prioritering is hieronder schematisch weergegeven. Prioriteit in de komende 4 jaren dient te worden gegeven aan de wijken Rijpelberg, 't Hout, Brouwhuis en Oost. Oost en Brandevoort kunnen beginnen aan concretisering van mogelijke plannen.

VII. VISIE SCHOOLBESTUREN MIERLO HOUT EN RIJPELBERG

In het licht van de prioritering en de ambitie om op korte termijn passende scenario's te ontwikkelen voor Mierlo-Hout en Rijpelberg heeft een gesprek plaats gevonden met QliQ (Jan van der Heijden) en OBSH (Hans Fuchs) op 31 januari 2017.

Visie schoolbesturen Mierlo Hout

In de wijk Mierlo-Hout zijn vier basisscholen, waarvan drie (alle drie van QliQ) overcapaciteit hebben. Basisschool 't Hout (OBSh) groeit en heeft een ruimtetekort. Het voornemen is om dit ruimtetekort op te lossen met permanente uitbreiding van het bestaande gebouw van 't Hout met vier groepsruimten. OBSH en QliQ zijn van mening dat deze uitbreiding niet nodig is gezien de leegstand in de wijk. Het capaciteitsvraagstuk van 't Hout kan ook opgelost worden door medegebruik in de basisschool St. Joris. De al beschikbare middelen (Toekenning uitbreiding Programma 2017) kunnen dan wijk breed ingezet worden om zo de voorzieningenstructuur in de wijk te versterken.

Het is de ambitie van QliQ en OBSH om in de wijk te komen tot de vorming van twee IKC's. Zowel QliQ als OBSH spreken zich uit voor een 'gelijkwaardige' huisvestingsituatie voor de scholen in Mierlo-Hout en handhaving van een pluriform aanbod.

- QliQ wil dit voor de QliQ scholen vormgeven in een gezamenlijke accommodatie; één MFA in de wijk. QliQ geeft aan dat zij de ambitie hebben om dit IKC te realiseren in combinatie met speciaal onderwijs, iets wat nog afgestemd dient te worden met het samenwerkingsverband. Het betreft dan een combinatie van de bestaande **St. Odulfus** en aanvullende bouw. Op de locatie worden ook overige voorzieningen gehuisvest t.b.v. een voorziening waar sprake is van brede opvang van leerlingen.

- OBSH wenst eveneens te komen tot IKC-vorming en wil dit graag vormgeven in de een gebouwelijke combinatie van **'t Hout** en de **Jorisschool** (hiervoor is een overdracht van het gebouw van QliQ (Jorisschool) naar OBSH noodzakelijk).

Vrijkomen van 't Baken: scenario's

De ambitie van QliQ bij het huisvesten van alle leerlingen op de locatie van St. Odulfus leidt op termijn tot leegstand op de locatie 't Baken. QliQ geeft aan dat zij deze locatie graag wil inzetten voor de opvang van leerlingen die nu niet in Brandevoort kunnen worden geplaatst op Mondomijn. QliQ benoemt een wachtlijst van circa 200 leerlingen (60 % uit Brandevoort, 40 % van elders). De toenemende onderwijsvraag in Brandevoort kan op termijn (gedeeltelijk) worden opgelost door de te realiseren 4de basisschool in 2024. Voor de locatie 't Baken zijn ook andere bestemmingen denkbaar, zoals VSO de Korenaer vanwege het gebrek aan bewegingsonderwijs en de geprognoseerde leerlingentoename. De definitieve bestemming van dit pand wordt dan ook in samenspraak met het onderwijs zorgvuldig afgewogen.

Visie schoolbesturen Rijpelberg

Ondanks de daling van het aantal leerlingen in de wijk Rijpelberg streeft OBSH naar handhaving van haar beide basisscholen (De Rakt en De Straap). Voor OBSH is het leerlingenaantal minder leidend omdat de onderwijsconcepten van beide basisscholen in de wijk aanspreken en een eigen doelgroep hebben.

- **De Straap** is een excellente basisschool en sterk op het gebied van basisvaardigheden. De school kampt met een ruimtetekort dat het gevolg is van het onderwijsconcept van de school (onderwijsachterstanden, kleine groepen), met een behoefte aan een gedifferentieerde leeromgeving.

- **De Rakt** richt zich meer op de 21st century skills en voorziet eveneens in een behoefte in de wijk.

QliQ heeft de ambitie om Talentrijk te huisvesten op één locatie.

- **Talentrijk** is enkele jaren geleden gefuseerd, maar is nog steeds op twee locaties gehuisvest. QliQ heeft wel de doelstelling om een unilocatie te realiseren voor Talentrijk. Als brede ambitie voor Rijpelberg spreekt QliQ zich uit voor de realisatie van twee nieuwe scholen in Rijpelberg (voor zowel OBSH als QliQ). Hierdoor vallen vier locaties vrij voor herontwikkeling.

Andere opties (scenario 2 - 4)

Afhankelijk van het kostenplaatje zijn ook andere scenario's denkbaar in overleg met de schoolbesturen; hierbij kan gevarieerd worden tussen renovatie van de bestaande panden of volledige nieuwbouw. Zowel QliQ als OBSH spreken zich uit voor een 'gelijkwaardige' huisvestingsituatie voor de scholen in Rijpelberg.

VIII. STICHTINGSKOSTEN: NORM VS. BOUWKOSTEN

Over de stichtingskosten voor onderwijshuisvesting is veel discussie. Daarbij richt de discussie zich op de veelal aanwezig mismatch tussen de jaarlijks door de VNG vastgestelde normkosten voor onderwijshuisvesting versus de daadwerkelijke stichtingskosten. De ervaring leert dat de VNG-normen gegeven de marktontwikkeling onvoldoende zijn voor de realisering van passende, eigentijds onderwijshuisvesting, die voldoet aan de huidige eisen van het Bouwbesluit. Deze verschillen variëren overigens per gebied in Nederland.

Diverse kengetallen laten zien dat realisatie van onderwijshuisvesting niet realiseerbaar is op basis van de VNG-normen. In de VNG-normering wordt met deze hedendaagse keuzes met betrekking tot energiehuishouding, duurzaamheid, binnenklimaat onvoldoende rekening gehouden. Ook stedenbouwkundige aspecten (ligging, isolatiewaarden, architectuur) zijn ook vaak een verklaring voor hogere stichtingskosten. Het Bouwbesluit 2015, dat gezien kan worden als een wettelijk minimum, ligt voor het PO en VO al hoger dan de VNG-normering

IX. SCHEMA: TERUGGAVE/ONDERHOUD SCHOOLGEBOUW

Begrippen

1. - Onderhoudsmiddelen zijn de middelen van het lopende jaar bestemd voor onderhoud.
 - Onderhoudsvoorzieningen zijn middelen die voor de toekomst gereserveerd zijn voor onderhoud.
2. - Onderhoud betreft herstel van constructiefouten aan het gebouw, alsmede herstel en vervanging in verband met schade aan het gebouw, onderwijsleerpakketten en meubilair ingeval bijzondere omstandigheden. (Art. 2 verordening voorzieningen huisvesting onderwijs)
 - Regulier onderhoud bevat alle bouwkundige onderhoudselementen (met jaar van uitvoering en kostenraming) van het schoolgebouw dat in het MOP vermeld staat.
 - Uitgesteld technisch onderhoud bevat onderhoud dat in een bepaald jaar in het MOP is opgenomen, maar gelet op de technische staat in dat jaar niet noodzakelijk is. En dus uitgesteld wordt tot een volgend jaar.

Algemene uitgangspunten

- Gemeente en het bevoegde gezag hebben de plicht om zich als goed houder van een schoolgebouw op te stellen. Dit houdt in dat zij het wettelijk voorgeschreven onderhoud gedegen uitvoeren. Het onderhoud waarover het bevoegd gezag geen zorgplicht heeft, meld deze tijdig aan bij de gemeente. Dat wil zeggen op het moment dat grotere schade kan worden voorkomen.
- De overdracht van een noodlokaal aan de gemeente is buiten deze notitie gelaten. De reden hiervoor is dat de gemeente Helmond in 2009 besloten heeft stadsbreed geen noodlokalen meer te plaatsen en de oude noodlokalen te verwijderen. Voor de noodlokalen die anno 2012 staan zijn separate afspraken gemaakt.

- Het eigendom van schoolgebouwen kan bij verschillende partijen liggen.

- 1) Bij het bevoegd gezag, lees: het schoolbestuur voor zo ver dit een zelfstandige rechtspersoon is.
- 2) De gemeente voor zover deze tevens het schoolbestuur is (integraal bestuur en via een bestuurscommissie ex artikel 83 Gemeentewet.
- 3) Een derde partij die een schoolgebouw in bezit heeft, zoals een woningbouwvereniging of een andere privaatrechtelijk partij.
- 4) Enkele schoolbesturen die oude scholen in bezit hebben.

Ad. 4. Het economisch claimrecht is geregeld in de artikelen 110 WPO, 108 WEC, 76u WVO en betekent dat het schoolbestuur, op het moment dat het schoolbestuur besluit dat het onderwijs in het schoolgebouw wordt beëindigd, het betreffende schoolgebouw ‘om niet’ terugvalt aan de gemeente. Achtergrond van dit wettelijk uitgangspunt is dat de schoolgebouwen met overheidsgeld zijn bekostigd. Met het ‘teruggeven’ van het schoolgebouw aan de gemeente ontvangt de gemeente compensatie voor de tot op dat moment betaalde investeringskosten. Door de overdracht ‘vloeit’ het geld weer terug naar de gemeente.

Termijnen bij nieuwbouw

1. Zodra er een vastgesteld besluit beschikbaar is inzake (her)ontwikkeling dan wordt het gemeentelijk en schoolbestuurlijk meerjaren onderhoud in gezamenlijkheid ingepland en uitgevoerd.
2. Indien er nog geen vastgesteld (her)ontwikkelingsplan is wordt er uiterlijk 24 maanden voor de overdracht:
 - a. Een (voorlopig) besluit genomen over wat er met het gebouw gaat gebeuren na oplevering. Dit wordt door de gemeente schriftelijk aan het schoolbestuur bekend gemaakt.
 - b. Een overleg gestart om afspraken te maken over de overdracht.
 - c. Een 0-meting uitgevoerd waarin de staat van het onderhoud wordt beschreven (m.u.v. het scenario van sloop).
3. Uiterlijk 12 maanden voor de overdracht:
 - d. Is er indien van toepassing een schriftelijke onderbouwing van de extra investeringen die een schoolbestuur in het gebouw heeft gedaan.
 - e. Is er een definitieve 0-meting op papier.
 - f. Is er overeenstemming tussen gemeente en schoolbesturen over:
 - Het achterstallig onderhoud
 - Eventuele verrekeningen
 - Een herstelplan
 - g. Is er een B&W besluit
4. Bij de (notarieel) overdracht:
 - h. Is het overeengekomen achterstallig onderhoud vergoed of hersteld en is er een vergoeding betaald voor over te nemen extra investeringen.
 - i. Zijn, indien van toepassing, lopende contracten voor NUTS-voorzieningen, telefoon of beveiliging overgedragen of beëindigd.

Stroomschema overdracht schoolgebouwen

